

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Г. С. Сковороди

КОНОНЕЦ НАТАЛІЯ ВАСИЛІВНА

УДК 378.6.016.02:338.4:[004]-057.87 (043.3)

**ДИДАКТИЧНІ ОСНОВИ РЕСУРСНО-ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ
ДИСЦИПЛІН КОМП'ЮТЕРНОГО ЦИКЛУ СТУДЕНТІВ АГРАРНИХ
КОЛЕДЖІВ**

13.00.09 – теорія навчання

АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня
доктора педагогічних наук

Харків – 2017

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Полтавському національному педагогічному університеті ім. В.Г. Короленка, Міністерство освіти і науки України.

Науковий консультант: доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України
Гриньова Марина Вікторівна,
Полтавський національний педагогічний університет ім. В. Г. Короленка, декан природничого факультету.

Офіційні опоненти: доктор технічних наук, професор, академік НАПН України
Биков Валерій Юхимович,
Інститут інформаційних технологій і засобів навчання Національної академії педагогічних наук України, директор;

доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник

Гуз Костянтин Жоржович,
Відділ інтеграції змісту загальної середньої освіти Інституту педагогіки Національної академії педагогічних наук України, провідний науковий співробітник;

доктор педагогічних наук, професор

Осадченко Інна Іванівна,
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, професор кафедри педагогіки та освітнього менеджменту.

Захист відбудеться «15» лютого 2017 року о 10-00 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 64.053.04 у Харківському національному педагогічному університеті імені Г. С. Сковороди за адресою: 61002, м. Харків, вул. Алчевських, 29, ауд. 216.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди за адресою: 61168, м. Харків, вул. Валентинівська, 2, ауд. 214-Б.

Автореферат розісланий «12» січня 2017 року.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

Л. А. Штефан

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Входження України як держави з потужним агропромисловим потенціалом до світового економічного простору, становлення її економічної системи значною мірою залежить від успішного розвитку аграрного сектору. Нині його розвиток, зазнаючи глибоких змін у зв'язку з посиленням процесів глобалізації, інтелектуалізації праці, розвитку інформаційно-комунікаційних технологій в аграрному виробництві, об'єктивно вимагає й суттєвих змін у професійній підготовці фахівців аграрного профілю, яку зараз неможливо уявити без використання комп'ютерної техніки, мережних технологій, сучасного програмного забезпечення з планування, обліку, аналізу фінансово-господарської діяльності аграрного виробництва, баз даних із нормативною, економічною, технологічною, ринковою інформацією, автоматизованих довідкових систем для інформаційного забезпечення агробізнесу, інформаційних мереж для організації якісного інформаційного забезпечення села у виробничій та соціальній сферах, задоволення інформаційних потреб управління аграрного виробництва.

Аграрна освіта України, складовою якої є аграрні коледжі, на сьогоднішній день забезпечує підготовку фахівців за широким спектром напрямів, спеціальностей з урахуванням контингенту студентів, більше 70% якого складає сільська молодь підліткового та юнацького віку з різним рівнем базових знань і комп'ютерної грамотності. Пріоритетними напрямками професійної підготовки майбутніх фахівців аграрного сектору є: перехід до інноваційної моделі розвитку аграрної освіти; впровадження й розвиток сучасних інформаційно-комунікаційних, педагогічних технологій, вітчизняного та зарубіжного передового педагогічного досвіду, дистанційного навчання, що відображається в основних положеннях Концепції Національної програми інформатизації України (1998 р.), Стратегії інноваційного розвитку України на 2010-2020 роки в умовах глобалізаційних викликів (2009 р.), Проекту Концепції розвитку освіти України на період 2015–2025 років (2014 р.), Закону України "Про вищу освіту" (2014 р.) та посилює значущість вивчення дисциплін комп'ютерного циклу.

Проблеми вдосконалення професійної підготовки студентів в аграрних коледжах набувають особливої актуальності в умовах дефіциту багатьох видів ресурсів аграрного виробництва та освіти, а також в умовах інформаційно насиченого освітнього середовища. Вирішення цих проблем можливе за умови впровадження сучасних дидактичних систем та моделей організації навчального процесу, які враховують тенденції зростання ролі й обсягів інформації, зміну пріоритетних векторів в освітньому процесі на використання інтернет-технологій, інформаційних ресурсів, академічної свободи, що зумовлює необхідність переходу до *ресурсно-орієнтованого навчання*. Забезпечення наявності необхідних інформаційних ресурсів для організації освітнього процесу, особливо, самостійної роботи студентів, є одним із провідних завдань вітчизняної освіти.

Необхідність педагогічного дослідження ресурсно-орієнтованого навчання студентів аграрних коледжів у процесі навчання дисциплін комп'ютерного циклу зумовлена низкою чинників.

По-перше, сучасне інформаційне суспільство висуває нові вимоги до випускника аграрного коледжу – компетентного, мобільного, креативного фахівця

аграрного сектору, який уміє знаходити й працювати з інформацією, обробляти, аналізувати її, швидко приймати ефективні та конструктивні рішення, творчо вирішувати нестандартні задачі та генерувати нові знання, виходячи з поставленої мети. Відтак зростає значущість інформаційно-технологічної підготовки студентів, що забезпечується якісним вивченням дисциплін комп'ютерного циклу.

По-друге, проблема ресурсно-орієнтованого навчання набула нині статусу найважливішого напрямку наукових досліджень у контексті неперервної освіти, створення передумов для організації освіти упродовж усього життя (*lifelong learning*), привернувши увагу педагогів різних країн світу (Австралія, Австрія, Великобританія, Ірландія, Канада, Китай, Німеччина, Норвегія, Сінгапур, США, Тайвань, Швеція, Швейцарія, Фінляндія та ін.). Суттєвий інтерес викликають праці зарубіжних учених, присвячені дослідженню модернізації освіти та перспектив розширення освітніх можливостей навчальних закладів за умови повномасштабного переходу до ресурсно-орієнтованого навчання: М. Аньйорен (*Mojisola Anjorin*), М. Батлер (*Margaret Butler*), К. Бішоф (*Kerstin Bischoff*), М. Белл (*Maureen Bell*), Н. Бесвік (*Norman J. Beswick*), К. Богнер (*Christian Bogner*), К. Войчік (*Catherine Wojcik*), М. Ганафін (*Michael J. Hannafin*), Д. Гіл (*Janette R. Hill*), К. Грінхау (*Christine Greenhow*), Ш. Гріффіт (*Shann Griffith*), Дж. Девіс (*J. Davies*), С. Декстер (*Sara Dexter*), Р. Домінгес Гарсія (*Renato Domínguez García*), Д. Доміці (*Denise P. Domizi*), Р. Дойрон (*R. Doiron*), Л. Кемпбелл (*Lisa Campbell*), Л. Ліманн (*Lasse Lehmann*), А. Людеманн (*Andy Lüdemann*), М. Орей (*Michael Orey*), А. Палівала (*Abdul Paliwala*), А. Л. Рега (*Anna Lenka Reger*), Е. Рідел (*Eric Riedel*), Ж. Сміт-Отард (*Jacqueline Smith-Autard*), К. Рензінг (*Christoph Rensing*), Н. Фальтін (*Nils Faltn*), П. Фледжуол (*Paula Flageolle*), С. Хаджерут (*Said Hadjerrouit*), С. Хейкок (*C. A. Haycock*), Ш. Н. Чан (*Shu-Nu Chang*), А. Штайнакер (*Achim Steinacker*).

По-третє, вивчення наукових праць із проблеми дослідження, що розкривають суть ресурсного підходу в педагогіці, представлено такими вченими, як М. Ануфрієв, О. Бандурка, Ю. Ібрагім, В. Лозова, М. Макарова, О. Малихін, С. Микитюк, Л. Суховірська, О. Ярмиш. Це засвідчує, що нині у вітчизняній дидактиці немає чіткого визначення терміну "ресурсно-орієнтоване навчання", не розкрито його суті, не окреслено дидактичні основи для його ефективного впровадження, що свідчить про недостатню розробленість цього напрямку в українській педагогіці. Сьогодні в Україні ресурсно-орієнтоване навчання впроваджується при підготовці фахівців з юридичних та економічних напрямів лише в декількох вищих навчальних закладах. Досвіду використання ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу в аграрних коледжах взагалі немає.

По-четверте, на сьогодні накопичено багатий науковий матеріал міждисциплінарного характеру, який дозволяє досліджувати феномен ресурсно-орієнтованого навчання з різних позицій: *сучасної дидактики* (С. Гончаренко, К. Гуз, С. Золотухіна, Г. Коджаспірова, А. Кузьмінський, І. Малафійк, Н. Мойсеюк, В. Ортинський, М. Скаткін, О. Топузов, А. Троцько, А. Хуторської, В. Ягупов); *інтегративної освіти* (А. Данилюк, В. Ільченко, С. Клепко, І. Козловська, І. Прокопенко, Н. Сироветник, А. Токарева); *неперервної освіти* (М. Бирка, І. Зязюн, О. Муковіз, Н. Ничкало, О. Савченко); *педагогічних інновацій* (О. Дубасенюк,

Ю. Каракай, В. Паламарчук, З. Петренко, О. Попова, М. Хоменко, Б. Чижевський, М. Шевченко); *реформування освіти* (П. Круть, Л. Штефан).

Вивчення передового педагогічного доробку засвідчило відсутність спеціальних досліджень із питань ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу в навчальному процесі аграрних коледжів. Актуальність вивчення проблеми дослідження підсилюють виявлені суперечності між:

- усвідомленням необхідності організації навчання студентів на основі компетентнісної парадигми "освіта упродовж усього життя" і знаннєвою парадигмою "навчання на все життя", яка превалує в аграрних коледжах;

- сучасними особливостями аграрного виробництва, зорієнтованого на впровадження інформаційно-комунікаційних технологій, та низьким рівнем інформаційної компетентності й культури студентів аграрних коледжів;

- зорієнтованістю аграрної освіти на інноваційну діяльність, ресурсно-орієнтоване навчання, використання інформаційно-комунікаційних технологій, інформаційних ресурсів, відкритий освітній простір та домінуванням у практиці роботи викладачів дисциплін комп'ютерного циклу традиційних підходів щодо організації навчання студентів;

- наявною потребою у вдосконаленні процесу підготовки мобільного, конкурентноспроможного фахівця аграрного сектору, здатного до самостійного й активного перетворення інформаційного середовища, використання інноваційних технологій в аграрному виробництві та недостатнім дидактичним потенціалом дисциплін комп'ютерного циклу;

- необхідністю входження аграрних коледжів у світовий освітній простір та недостатньо розвиненими інформаційно-освітніми середовищами цих навчальних закладів;

- необхідністю створення повноцінно функціонуючого інформаційно-освітнього середовища аграрного коледжу та недостатнім матеріально-технічним, навчально-методичним забезпеченням навчальних закладів для вирішення цього завдання.

Отже, актуальність, виявлені суперечності, недостатній рівень теоретичної та практичної розробленості зазначеної проблеми, потреби освітньої практики зумовили вибір теми дисертації: **"Дидактичні основи ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу студентів аграрних коледжів"**.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дослідження виконано відповідно до плану науково-дослідної роботи Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка як складова теми "Дослідження змістового компонента формування основ педагогічної майстерності майбутнього вчителя" (номер державної реєстрації 0197U000065). Тему затверджено вченою радою Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка (протокол № 1 від 30.08.2012 р.) та погоджено в Раді з координації наукових досліджень у галузі педагогіки і психології України НАПН України (протокол № 7 від 25.09.2012 р.).

Мета дослідження полягає в обґрунтуванні дидактичних основ ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу, розробці й перевірці

функціональної дидактичної моделі ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу студентів аграрних коледжів.

Відповідно до поставленої мети в дослідженні визначено такі **завдання**:

1. Дослідити стан розробленості проблеми ресурсно-орієнтованого навчання у вітчизняній та зарубіжній педагогічній теорії і практиці.
2. На підставі аналізу наукової літератури розкрити провідні дефініції дослідження.
3. Розробити концепцію ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу студентів в аграрних коледжах.
4. Теоретично обґрунтувати функціональну дидактичну модель ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу студентів аграрних коледжів.
5. Визначити та науково обґрунтувати дидактичні умови реалізації ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу студентів аграрних коледжів.
6. Конкретизувати критерії та рівні ефективності ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу студентів аграрних коледжів.
7. Здійснити експериментальну перевірку функціональної дидактичної моделі ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу студентів аграрних коледжів.
8. Підготувати і впровадити в освітню практику аграрних коледжів навчально-методичне забезпечення ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу.

Об'єкт дослідження – процес навчання студентів в аграрних коледжах.

Предмет дослідження – функціональна дидактична модель ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу студентів аграрних коледжів.

Провідною ідеєю концепції дослідження є положення про те, що якість процесу навчання дисциплін комп'ютерного циклу в аграрних коледжах істотно залежить від впровадження ресурсно-орієнтованого навчання, що є *цілісним динамічним процесом організації і стимулювання самостійної пізнавальної діяльності студентів із оволодіння навичками активного перетворення інформаційного середовища, засвоєння студентами знань із галузі інформатики й інформаційно-комунікаційних технологій з урахуванням інформаційних потреб аграрного виробництва, який передбачає оптимальне використання тандемом "студент-викладач" інформаційних ресурсів*. Поліфункціональність діяльності викладача дисциплін комп'ютерного циклу в сучасних аграрних коледжах потребує системних змін усіх складників процесу навчання дисциплін комп'ютерного циклу. Це вимагає розробки функціональної дидактичної моделі ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу студентів аграрних коледжів. Стрижневими ідеями розробки функціональної дидактичної моделі є автономність та неперервність ресурсно-орієнтованого навчання. Процес ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу має розвивати здатність студента взяти на себе відповідальність за власне навчання і навчити його здобувати знання.

Концепція дослідження включає три взаємопов'язані концепти, які сприяють реалізації провідної ідеї дослідження: методологічний, теоретичний та технологічний.

Методологічний концепт відображає взаємозв'язок і взаємодію різних підходів загальнонаукової та конкретнонаукової методології до вивчення проблеми ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу студентів аграрних коледжів, а саме:

- *ресурсний підхід* дозволяє зосередитися на питаннях організації навчання, зорієнтованого на виявлення і розвиток потенційних можливостей кожного студента, вивчення внутрішніх ресурсів особистості та виявлення шляхів їх розкриття й реалізації в різних видах діяльності відповідно до її природних нахилів;

- *акмеологічний підхід* акумулює сукупність принципів, методів, прийомів, засобів організації і побудови теоретичної та практичної діяльності, орієнтованих на прогноз якісного результату в освіті, високий рівень продуктивності й професійної зрілості майбутнього фахівця;

- *студентоцентрований підхід* забезпечує навчальну автономію, тобто самоорганізоване навчання, самопідготовку та індивідуальну систему незалежного навчання, у центрі якого знаходиться студент; обумовлює головну ідею ресурсно-орієнтованого навчання – створити комфортні умови для навчання кожного студента;

- *компетентнісний підхід* забезпечує спрямованість навчального процесу на розвиток у студентів ключових, предметних, професійних компетентностей, на формування умінь оперувати такими технологіями та знаннями, що задовольняють потреби інформаційного суспільства, підготують їх до нових ролей у цьому суспільстві;

- *системний підхід* сприяє цілісному погляду на проблеми ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу і дозволяє розглядати його, по-перше, як інваріантний етап неперервної освіти, що здійснюється під час навчання студентів в аграрних коледжах, по-друге, – забезпечити єдність і цілісність усіх складових компонентів змісту та процесу навчання дисциплін комп'ютерного циклу;

- *проектний підхід* орієнтований на виконання завдань розвитку, перетворення, удосконалення ресурсно-орієнтованого навчання як сучасного освітнього процесу і базується на практико-орієнтованій діяльності, використанні сукупності матеріально-технічних, навчально-методичних, фінансових, інформаційних ресурсів та управлінських рішень щодо їх виконання.

Теоретичний концепт визначає систему ідей, концепцій, вихідних категорій, основних понять, без яких неможливе розуміння суті досліджуваної проблеми: *наукові основи ресурсного підходу у вітчизняній дидактиці* (М. Ануфрієв, О. Бандурка, Ю. Ібрагім, В. Лозова, М. Макарова, О. Малихін, С. Микитюк, Л. Суховірська, О. Ярмиш); *наукові дослідження у царині педагогічних технологій* (В. Гриньова, М. Гриньова, К. Гуз, О. Іонова, В. Кукушин, І. Осадченко, О. Романовський, Г. Селевко, С. Сисоева); *інформатизації та інформаційних технологій в освіті* (Р. Гуревич, І. Захарова, М. Кадемія, Л. Калініна, В. Коваленко, І. Лапінська, О. Співаковський, Т. Тарнавська, І. Шахіна, Л. Шевченко, А. Яцишин);

дослідження теоретичних і практичних аспектів дистанційного навчання та Інтернет-освіти (А. Андрєєв, Ю. Богачков, О. Полат, Д. Кіган, О. Коневщинська, В. Кухаренко, О. Рафальська, Л. Требик, О. Федусенко, В. Ясулайтіс), *мобільного навчання* (І. Голіцина, Р. Горбатюк, В. Краснополський, Ф. Краснополська, С. Петрович, Н. Половнікова, Н. Рашевська, В. Сайко, І. Сон, Ю. Тулашвілі); *дослідження наукових підходів до методики навчання дисциплін комп'ютерного циклу* (С. Базиль, Р. Гіляревський, В. Григор, Г. Кучаковська, Н. Морзе, С. Семеріков, П. Шпиґа); *основні положення теорії інформаційних систем та економічної кібернетики* (А. Береза, А. Васильєв, В. Дербенцев, Ю. Коровайченко, В. Любчак, М. Рогоза, Д. Фільченко, О. Шарапов); *дослідження теоретичних та практичних підходів до проектування інформаційно-освітнього середовища* (В. Биков, Г. Білецька, О. Гриб'юк, Ю. Жук, Н. Зав'ялова, Ю. Караван, В. Нестюк, І. Онищенко, Ю. Пасіхов, С. Тітов, І. Шахіна, С. Яшанов); *основні положення теорії та практики розробки електронних освітніх ресурсів* (С. Буртовий, О. Вольневич, О. Воронкін, Н. Герасименко, А. Гуржій, В. Дрейвс, Л. Карташова, В. Лапінський, Ю. Машбиць, С. Мигович, Г. Стеценко, Ю. Триус).

Технологічний концепт передбачає розробку та впровадження технологічного забезпечення організації ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу студентів аграрних коледжів.

Загальна гіпотеза дослідження. Ресурсно-орієнтоване навчання дисциплін комп'ютерного циклу студентів аграрних коледжів буде ефективним за умови впровадження функціональної дидактичної моделі, яка поєднує концептуально-цільовий блок, блок реалізації та рефлексивно-аналітичний блок, побудованої відповідно концепції ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу і ґрунтуватиметься на теоретичних, науково-методичних положеннях, здатних забезпечити підвищення якості навчання дисциплін комп'ютерного циклу та якісно новий рівень організації навчально-виховного процесу в аграрних коледжах у цілому.

Загальна гіпотеза конкретизована в **часткових**, які передбачають, що ефективність ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу студентів аграрних коледжів підвищиться, якщо:

- визначити дидактичні умови ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу студентів аграрних коледжів;
- розробити й упровадити в освітню практику аграрних коледжів навчально-методичне забезпечення ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу;
- розробити електронні освітні ресурси для розвитку інформаційно-освітнього середовища аграрного коледжу та забезпечення економічної ефективності від їх упровадження у навчальний процес аграрних коледжів;
- сприяти співпраці аграрних коледжів з іншими навчальними закладами, зокрема мережевому співробітництву для дисемінації педагогічного досвіду впровадження ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу, формуванню спільного відкритого навчального середовища аграрних коледжів.

Методи дослідження. Для досягнення мети, вирішення поставлених завдань і перевірки гіпотези дослідження використано сукупність взаємодоповнювальних

методів дослідження, які відображають діалектичну єдність теоретичного й емпіричного рівнів пізнання:

- *теоретичних*: аналіз, порівняння й узагальнення наукових положень педагогічної, психологічної, технічної та методичної літератури вітчизняних і зарубіжних авторів, у тому числі й електронних ресурсів, нормативної документації та документації аграрних коледжів – для з'ясування стану розробленості проблеми, визначення суті базових понять дослідження; синтез і концептуалізація – для формулювання основних положень концепції та дидактичних умов; моделювання – для побудови функціональної дидактичної моделі;

- *емпіричних*: цілеспрямоване педагогічне спостереження, діагностичні методи (анкетування, тестування, опитування on-line, інтерв'ю у фокус-групах, бесіди) з метою виявлення особливостей організації процесу навчання дисциплін комп'ютерного циклу в аграрних коледжах, праксиметричні методи (аналіз педагогічного досвіду впровадження ресурсно-орієнтованого навчання у вітчизняній та зарубіжній практиці, аналіз педагогічного досвіду навчання дисциплін комп'ютерного циклу в аграрних коледжах, результатів навчальної діяльності студентів); прогностичні (метод експертних оцінок – для оцінювання проекту, кваліметричні моделі, методика оцінювання ефективності навчальної діяльності студентів, педагогічний експеримент – для перевірки ефективності реалізації розробленої функціональної дидактичної моделі ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу студентів аграрних коледжів);

- *методів математичної статистики*: статистична обробка даних, графічне відображення результатів – для забезпечення вірогідності й надійності кількісного та якісного аналізів результатів педагогічного експерименту.

Експериментальна база дослідження. Дослідно-експериментальна робота проводилася на базі 11 коледжів: Аграрного коледжу управління і права Полтавської державної аграрної академії, Борщівського агротехнічного коледжу, Вишнянського коледжу Львівського національного аграрного університету, Івано-Франківського коледжу Львівського національного аграрного університету, Відокремленого підрозділу НУБіП України "Ірпінський економічний коледж", Відокремленого структурного підрозділу "Новокаховський коледж Таврійського державного агротехнологічного університету", Козелецького технікуму ветеринарної медицини, Рівненського державного аграрного коледжу, Стрийського коледжу Львівського національного аграрного університету, Технологіко-економічному коледжі Білоцерківського національного аграрного університету, Відокремленого підрозділу НУБіП України "Немішаївський агротехнічний коледж", а також у Державній установі "Науково-методичний центр інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності вищих навчальних закладів "Агроосвіта". Різними видами дослідно-експериментальної роботи було охоплено 30 викладачів та 493 студенти, із яких до експериментальної групи входило 240 студентів, до контрольної – 253 студенти.

Наукова новизна і теоретичне значення одержаних результатів дослідження полягає у тому, що:

- *вперше* розроблено концепцію ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу в аграрних коледжах (основні положення; принципи

універсальності, самостійності та керованості, свободи вибору, саморегуляції, неперервності, індивідуалізації, інтернаціоналізації, доступності, раціоналізації, інформаційного підходу; перспективні завдання; основні напрями розвитку ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу в аграрних коледжах та очікувані результати); розроблено функціональну дидактичну модель ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу студентів аграрних коледжів, що поєднує концептуально-цільовий блок, блок реалізації ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу та рефлексивно-аналітичний блок; виявлено та обґрунтовано дидактичні умови реалізації ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу студентів аграрних коледжів (застосування комплексу форм, методів та засобів ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу студентів аграрних коледжів; організація процесу навчання дисциплін комп'ютерного циклу в тандемі "студент-викладач" з використанням педагогічних технологій ресурсно-орієнтованого навчання; орієнтація на створення та розвиток інформаційно-освітнього середовища аграрного коледжу);

конкретизовано поняття "ресурсно-орієнтоване навчання", "дисципліни комп'ютерного циклу в аграрних коледжах"; "ресурсно-орієнтоване навчання дисциплін комп'ютерного циклу студентів аграрних коледжів", його мету, суть та завдання; "інформаційно-освітнє середовище аграрного коледжу"; "ефективність ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу"; критерії ефективності ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу (когнітивний, діяльнісно-результативний та саморегуляційний); засоби, методи, форми ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу;

подальшого розвитку набули система науково-методичного забезпечення ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу в аграрних коледжах; електронні освітні ресурси для організації процесу ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу студентів аграрних коледжів; мережеве співробітництво аграрних коледжів з іншими навчальними закладами.

Практичне значення дослідження полягає в:

- упровадженні у навчальний процес аграрних коледжів функціональної дидактичної моделі ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу на визначених дидактичних умовах, які знайшли своє відображення у дослідницькому освітньому проекті "Ресурсно-орієнтоване навчання дисциплін комп'ютерного циклу";

- активізації методичної роботи викладачів аграрних коледжів через проведення спільних методичних рад, семінарів, вебінарів, Інтернет-конференцій, зокрема, Інтернет-конференції "Ресурсно-орієнтоване навчання у вищій школі: проблеми, досвід, перспективи";

- упровадженні інформаційної системи "Електронний моніторинг навчально-методичної роботи", освітнього проекту "Інтернет-методрада як інструмент відкритого ефективного співробітництва з проблем методики викладання у ВНЗ I-II рівнів акредитації";

- забезпеченні постійного наповнення та функціонування сайту дослідницького освітнього проекту "Ресурсно-орієнтоване навчання: методичний портал": <http://rbl3.webnode.com.ua/>;
- розвитку інформаційно-освітнього середовища аграрних коледжів шляхом розробки електронних освітніх ресурсів (офіційного веб-сайту навчального закладу, електронних навчально-методичних комплексів, посібників, дистанційних курсів, освітніх веб-сайтів викладачів);
- організації в аграрних коледжах Лабораторій по створенню електронних засобів навчання та використанні Інтегрованої інформаційної системи "Електронні освітні ресурси";
- проведенні конкурсу на кращий веб-сайт серед аграрних коледжів, майстер-класів, семінарів-аукціонів педагогічних ідей у Державній установі "Науково-методичний центр інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності вищих навчальних закладів "Агроосвіта".

Зазначене знайшло відображення у монографії "Основи ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу (з досвіду аграрних коледжів)", методичних посібниках, науково-методичних матеріалах, що *безпосередньо використані* в навчально-виховному процесі аграрних коледжів.

Результати дослідження *впроваджено* в навчально-виховний процес Аграрного коледжу управління і права Полтавської державної аграрної академії (довідка № 75 від 16.02.2016 р.); Борщівського агротехнічного коледжу (довідка № 413 від 18.11.2013 р.), Вишнянського коледжу Львівського національного аграрного університету (довідка № 277 від 18.11.2013 р.), Івано-Франківського коледжу Львівського національного аграрного університету (довідка № 01/5-236 від 14.11.2013 р.), Відокремленого підрозділу НУБіП України "Ірпінський економічний коледж" (довідка № 152 від 03.04.2014 р.), Відокремленого структурного підрозділу "Новокаховський коледж Таврійського державного агротехнологічного університету" (довідка № 404 від 14.10.2014 р.), Козелецького технікуму ветеринарної медицини (довідка № 62/14 від 20.03.2014 р.), Рівненського державного аграрного коледжу (довідка № 511 від 29.10.2015 р.), Стрийського коледжу Львівського національного аграрного університету (довідка № 126 від 10.12.2014 р.), Технолого-економічного коледжу Білоцерківського національного аграрного університету (довідка № 608 від 19.12.2013 р.), Відокремленого підрозділу НУБіП України "Немішаївський агротехнічний коледж" (довідка № 89 від 23.03.2015 р.); а також упроваджено у діяльність Державної установи "Науково-методичний центр інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності вищих навчальних закладів "Агроосвіта" (довідка № 128/38 від 27.01.2015 р.).

Теоретичні положення, практичні напрацювання, викладені в дисертації, монографії, методичних посібниках, *доцільно використовувати* не лише викладачам дисциплін комп'ютерного циклу, але й викладачам будь-яких дисциплін в аграрних коледжах та інших навчальних закладах при підготовці до лекцій, практичних занять з дисциплін циклів гуманітарної і соціально-економічної підготовки, фундаментальної та спеціальної підготовки, професійної та практичної підготовки, організації самостійної роботи студентів, а також при підготовці підручників, посібників. Матеріали дисертації будуть корисними для працівників методичних

кабінетів, керівників навчальних закладів, бібліотекарів, педагогів, у системі післядипломної педагогічної освіти для підвищення якості професійної підготовки педагогічних працівників.

Особистий внесок здобувача в працях, написаних у співавторстві, полягає у визначенні: аспектів структуризації та ергономіки навчального тексту для електронних освітніх ресурсів [3]; поняття ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу та презентації власного досвіду його упровадження [5]; поняття економічної ефективності розробки електронних засобів навчання в аграрних коледжах та її розрахунку [62].

Апробація результатів дисертаційного дослідження. Основні положення та результати дисертації були оприлюднені на семінарах в Державній установі "Науково-методичний центр інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності вищих навчальних закладів "Агроосвіта" та науково-практичних конференціях, зокрема, *міжнародних*: "Забезпечення сталого розвитку аграрного сектора економіки: проблеми, пріоритети, перспективи" (Дніпропетровськ, 2011), "Теоретичні та методичні основи організації здоров'язбережувального навчального середовища загальноосвітньої школи та ВНЗ" (Полтава, 2011), "Методика викладання природничих дисциплін у вищій школі. XIX Каришинські читання" (Полтава, 2012), "Moderní vymoženosti vědy – 2013" (Praha, 2013), "Педагогіка А. С. Макаренка в полі культурного освітнього простору, присв.125-й річниці з дня народження А. С. Макаренка" (Полтава, 2013), "Мир гуманітарного і естествознавчого знання" (Краснодар, 2013), "Найновітні наукові постиження" (Софія, 2013), "Europejska nauka XXI rowieka – 2013" (Przemyśl, 2013), "Методика викладання природничих дисциплін у вищій школі. XX Каришинські читання" (Полтава, 2013), "Людина, природа, техніка у XXI столітті" (Полтава, 2013), "Wykształcenie i nauka bez granic – 2013" (Przemyśl, 2013), "Теоретико-практична спадщина А. С. Макаренка в контексті євроінтеграційних тенденцій вітчизняної освіти" (Полтава, 2014), "Методика навчання природничих дисциплін у середній та вищій школі. XXI Каришинські читання" (Полтава, 2014), "Współczesne tendencje w nauce i edukacje" (Olsztyn, 2014), "Професійна свобода особистості у вимірах гуманістичної спадщини Антона Макаренка та Івана Зязюна" (Полтава, 2015), "Conduct of modern science – 2015" (Sheffield, 2015), "Людина, природа, техніка у XXI столітті" (Полтава, 2015); на міжнародній Інтернет-конференції "Неперервна освіта в педагогічних ВНЗ: стан, проблеми, перспективи" (Умань, 2015), "Дидактика Яна Амоса Коменського: від минулого до сьогодення" (Умань, 2015); *всеукраїнських*: "Проблеми підготовки фахівців-аграріїв у навчальних закладах вищої та професійної освіти" (Кам'янець-Подільський, 2014), "Неперервна педагогічна освіта в Україні: стан, проблеми, перспективи" (Умань, 2014); на всеукраїнському семінарі "Програми наукової мобільності Європейського Союзу. Дії Марії Кюрі" (Полтава, 2012); *всеукраїнських науково-практичних Інтернет-конференціях* "Інформаційні технології в навчальному процесі 2013" (Чернігів, 2013), "Економіка сьогодні: проблеми моделювання та управління" (Полтава, 2014), "Інформаційне суспільство XXI століття: культура, освіта, цивілізація" (Полтава, 2014), "Фізика та астрономія. Методика викладання у сучасних умовах" (Полтава, 2014), "Наукова дискусія: традиції та інновації сучасної освіти" (Полтава, 2014),

"Інформаційне суспільство: глобальний та національний виміри змін" (Полтава, 2015), "Економіка сьогодні: проблеми моделювання та управління" (Полтава, 2015), "Ресурсно-орієнтоване навчання у вищій школі: проблеми, досвід, перспективи" (Полтава, 2016).

Матеріали дослідження обговорювалися на кафедрі педагогічної майстерності та менеджменту імені І. А. Зязюна Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка (2012-2016 рр.).

Кандидатська дисертація на тему "Дидактичні засади розробки електронного підручника як засобу індивідуалізації навчання студентів аграрних коледжів" зі спеціальності 13.00.09 – теорія навчання була захищена у 2010 році, її матеріали в тексті докторської дисертації не використовуються.

Публікації. Основні наукові положення дослідження опубліковано в 73 наукових і навчально-методичних працях (70 із них – одноосібні), серед яких: 1 монографія (одноосібна), 2 посібники, 1 стаття в міжнародній колективній монографії, 1 стаття в науковому виданні, 35 статей у провідних наукових фахових виданнях (7 із них – у зарубіжних виданнях), 33 – у збірниках матеріалів конференцій. Загальний обсяг авторського доробку з теми дослідження становить 58 др. арк.

Структура та обсяг дисертації. Робота складається із вступу, чотирьох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел (524 найменування, серед яких 107 джерел – іноземними мовами), 11 додатків (на 46 стор.). Загальний обсяг роботи – 473 сторінки (основного тексту – 365 сторінок). Робота містить 20 таблиць (на 13 стор.), 49 рисунків (на 17 стор.).

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дослідження, розкрито ступінь її розробленості, визначено мету, завдання, об'єкт, предмет, представлено концепцію дослідження, сформульовано гіпотезу, методологічні та теоретичні основи дослідження, схарактеризовано методи дослідження, розкрито наукову новизну, теоретичне й практичне значення одержаних результатів, визначено особистий внесок здобувача, відображено відомості про апробацію результатів дослідження, подано інформацію про публікації та їх обсяг, наведено дані про структуру й обсяг дисертації.

У **першому розділі "Теоретичні основи ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу в аграрних коледжах"** на підставі проведеного аналізу ключових понять "ресурсно-орієнтоване навчання", "дисципліни комп'ютерного циклу в аграрних коледжах", визначено поняття "ресурсно-орієнтоване навчання дисциплін комп'ютерного циклу в аграрних коледжах", його мету, суть, завдання та представлено концепцію ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу в аграрних коледжах.

Проведений аналіз наукових праць вітчизняних та зарубіжних дослідників дав можливість з'ясувати, що у вітчизняній дидактиці використовують термін "ресурсний підхід" до навчання, під яким розуміють: сукупність умов і засобів, необхідних для реалізації потенційних можливостей кожного студента (В. Лозова); умови організації навчання, орієнтованого на вивчення внутрішніх ресурсів

особистості та виявлення шляхів їх розкриття й реалізації в різних видах діяльності відповідно до природних нахилів людини (Ю. Ібрагім, О. Малихін, Л. Суховірська); сукупність технологій, способів, прийомів виявлення й забезпечення використання ресурсів та розвитку потенціалів особистості з метою підвищення ефективності різних видів її діяльності, організації спілкування й стимулювання суб'єкта до самореалізації (С. Микитюк).

Зарубіжна педагогіка оперує поняттям "ресурсно-орієнтоване навчання", яке тлумачиться з різних точок зору як: філософія освіти й методологія навчання, яка спрямовується на досягнення освітніх та інформаційних цілей, інформаційної грамотності через практику роботи з різноманітними ресурсами (І. Сікстром); дидактична система (К. Грінхау, С. Декстер, Е. Рідел, Ж. Сміт-Отард); модель гнучкого навчання (М. Белл, Д. Томас); самостійне навчання студентів з використанням різноманітних інформаційних ресурсів (Дж. Гіббс, С. Кокс, Н. Полард, Дж. Фарелл); інтегрований набір стратегій для просування студентоцентрованого навчання (Н. Бесвік Л. Моран); вид дидактики (П. Калістер); педагогічний підхід, який базується на віртуальному навчанні (М. Батлер, Б. Грін, С. Ланд, С. Райен); теорія та практика розробки інформаційно-освітніх середовищ (Д. Лоріад); веб-орієнтоване та електронне навчання (Лі Тан Ві Гін, Х. Неймі, Р. Субраманієн, С. Хаджерут), а також здатність того, хто навчається, організовувати своє навчання (М. Аньйорен, К. Бішоф, К. Богнер, К. Рензінг).

Феномен ресурсно-орієнтованого навчання розглядається як процес, який забезпечує студентам полегшення доступу до інформації і базується на використанні та застосуванні різноманітних зовнішніх ресурсів, головними з яких є інформаційні ресурси (М. Аньйорен, М. Батлер, К. Бішоф, К. Богнер, Б. Грін, С. Ланд, К. Рензінг) та електронне навчання (*e-learning*) на базі сучасних мережних технологій з використанням ресурсно-орієнтованих систем – електронних та онлайн-навчальних ресурсів (М. Белл, Лі Тан Ві Гін, Р. К. Грінхау, С. Декстер, Е. Рідел, Р. Субраманієн, С. Хаджерут).

Специфічною ознакою ресурсно-орієнтованого навчання у зарубіжній педагогічній практиці є активне залучення бібліотекарів до навчального процесу. Аналіз широкого кола наукових джерел (Н. Бесвік, М. Вестерленд, М. Ганафін, Дж. Гіл, Д. Доміці, І. Сікстром) дав можливість виявити, що роль бібліотекаря при ресурсно-орієнтованому навчанні трансформується до педагога-бібліотекаря ("*teacher-librarian*"), який зможе допомогти в організації самостійної роботи студентів, в пошуку інформації та здобуванні знань.

Аналіз наукових досліджень уможливив розглядати ресурсно-орієнтоване навчання як педагогічну інновацію в контексті неперервної освіти, оскільки необхідність переходу до неперервної освіти є причиною впровадження ресурсно-орієнтованого навчання в освітній процес навчальних закладів (Л. Моран, Д. Робертс). Ресурсно-орієнтоване навчання розглядається як перспективний напрям у розвитку неперервної освіти, який забезпечує розвиток особистості, освітніх процесів (освітніх програм) і навчальних закладів (Р. Дейв).

Аналіз понять "ресурсний підхід", "ресурсно-орієнтоване навчання" та співставлення їх суті дозволив визначити *ресурсно-орієнтоване навчання як цілісний динамічний процес організації і стимулювання самостійної пізнавальної діяльності*

студентів з оволодіння навичками активного перетворення інформаційного середовища, який передбачає оптимальне використання тандемом "студент-викладач" консолідованих кадрових, матеріально-технічних, навчально-методичних, фінансових та інформаційних ресурсів. Інформаційне середовище розглядається як частина інформаційного простору, яка формує найближче оточення індивіда і є сукупністю умов, що забезпечують його продуктивну діяльність. Під перетворенням інформаційного середовища розуміється вивчення, аналітико-синтетичний аналіз змісту інформації, перегрупування та зміну її значень і форми, підготовку нової її форми (вторинної інформації), зручної для подальшого використання (В. Биков, М. Ганафін, Дж. Гіл, Л. Калініна, І. Сікстром).

З'ясовано, що під *дисциплінами комп'ютерного циклу в аграрних коледжах* слід розуміти дисципліни, які сприяють формуванню в студентів комп'ютерної грамотності, інформаційної компетентності та інформаційної культури людини і суспільства в цілому. Характерною особливістю цих дисциплін, що обґрунтовує можливість виділення їх в окремий цикл, є спільні мета, завдання і предмет вивчення: інформаційні технології та процес створення інформаційних систем.

Структуру дисциплін комп'ютерного циклу в аграрних коледжах представлено трьома *компонентами*:

- 1) інформатика (загальноосвітня школа);
- 2) загальні питання інформатики та комп'ютерної техніки: "Інформатика та комп'ютерна техніка"; "Основи інформатики та обчислювальної техніки"; "Навчальна практика з інформатики та комп'ютерної техніки";
- 3) інформаційно-комунікаційні технології в певних галузях (сфері матеріального виробництва та невиробничі сфері діяльності – професійне спрямування): "Інформаційні технології у тваринництві та рослинництві", "Інформаційні системи і технології у фінансово-кредитних установах", "Комп'ютеризація сільськогосподарського виробництва", "Комп'ютерні технології в юридичній діяльності", "Інформаційні системи на підприємстві", "Інформаційні системи в менеджменті", "Основи алгоритмізації та програмування", "Технологічна практика з комп'ютеризації виробництва", "Електронна комерція" тощо.

Теоретичний аналіз педагогічної літератури (В. Лозова, С. Максимюк, І. Малафійк, О. Малихін, Н. Мойсеюк, А. Троцко, А. Хуторської) дозволив визначити поняття *ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу студентів аграрних коледжів як цілісний динамічний процес організації і стимулювання самотійної пізнавальної діяльності студентів із оволодіння навичками активного перетворення інформаційного середовища, засвоєння студентами знань із галузі інформатики й інформаційно-комунікаційних технологій з урахуванням інформаційних потреб аграрного виробництва, який передбачає оптимальне використання тандемом "студент-викладач" інформаційних ресурсів.*

Здійснення акценту на інформаційних ресурсах зумовлено тим, що викладач як головний суб'єкт ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу в аграрних коледжах при його організації безпосередньо та вільно може використовувати лише інформаційні ресурси, опосередковано – навчально-методичні, а використання кадрових, матеріально-технічних, фінансових ресурсів залежить від адміністрації та потенційних можливостей навчального закладу.

Комп'ютерна грамотність, інформаційна компетентність, інформаційна культура студента аграрного коледжу як майбутнього фахівця аграрного сектору, зорієнтованість його на освіту упродовж усього життя є *метою ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу в аграрних коледжах*.

Суть ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу в аграрних коледжах полягає у наданні студентів ролі дослідника інформаційного середовища (*explorer*), викладачеві – ролі тьютора (*tutor*) та забезпеченні свободи вибору інформаційних ресурсів для: ефективного засвоєння студентами знань, набуття умінь і навичок, окреслених у змісті кожної дисципліни комп'ютерного циклу; підвищення якості навчання дисциплін комп'ютерного циклу (якісного показника та абсолютної успішності); саморегуляції навчальної діяльності (сформованості у студентів умінь бачити кінцеву мету діяльності, самостійно знаходити шляхи її досягнення і домагатися її здійснення).

Завданнями ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу в аграрних коледжах є: навчити студентів прийомам пошуку інформації за допомогою широкого спектру інформаційних ресурсів та її обробки; самостійно здобувати, оновлювати, поповнювати знання, аналізувати та використовувати їх під час навчання та в подальшій професійній діяльності, тобто будувати знання, досліджувати їх та приймати рішення, тим самим сприяти інтелектуальному розвитку студентів, розвитку саморегуляції навчальної діяльності.

Виявлено, що процес побудови знань передбачає 3 етапи: Розвідка (пошук інформації) → Інтерпретація (етап обробки, аналізу, інтерпретації знайденої інформації та її адаптація до конкретних навчальних цілей і завдань) → Створення нових ідей (етап узагальнення та систематизації інформації, прийняття рішень, генерації нових ідей).

З'ясовано, що реалізація завдань ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу втілює парадигму "освіта упродовж усього життя" і є вектором розвитку неперервної освіти, smart-освіти (створення гнучкого та відкритого середовища навчання: використання гаджетів, відкритих освітніх ресурсів, системи управління ними) та лін-освіти (персоніфікованого навчання на практиці, яке забезпечує впровадження інтегративно-компетентної підготовки майбутніх фахівців аграрного профілю).

Структуру ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу в аграрних коледжах представлено такими компонентами: *цільовим* (мета, завдання); *мотиваційним* (спонукання студентів до самостійної пізнавальної діяльності, оволодіння навичками активного перетворення інформаційного середовища); *змістовим* (підбір дисциплін комп'ютерного циклу у навчальних планах, змістовність навчальних програм, підручників, інформаційних ресурсів, визначення змісту кожного заняття, розробка навчально-методичного забезпечення); *операційно-дійовим* (засоби, методи, форми ресурсно-орієнтованого навчання); *контрольно-регульовальним* (контроль та корекція знань, умінь і навичок з галузі інформатики й інформаційно-комунікаційних технологій) та *оцінювально-результативним* (оцінювання рівня знань, умінь і навичок кожного студента, рівня сформованості самостійної пізнавальної діяльності).

Розроблено *концепцію ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу в аграрних коледжах*, яка передбачає необхідність і можливість відмови від адаптивно-дисциплінарної моделі засвоєння знань і переходу до нових засобів, методів, форм, педагогічних технологій навчання, здатних забезпечити реалізацію його мети, завдань та сприяти розвитку неперервної освіти, smart-освіти та лін-освіти.

Ресурсно-орієнтоване навчання дисциплін комп'ютерного циклу в аграрних коледжах ґрунтується на таких *принципах*: *універсальності* (синергетичний ефект від можливостей реалізації всіх загальновідомих дидактичних принципів), *самостійності та керованості* (студент самостійно керує власною навчальною діяльністю, при цьому має можливість використовувати будь-які зручні і доступні для себе інформаційні ресурси, та перевіряє себе), *свободи вибору* (свідомий вибір необхідної і бажаної мети як відображення можливостей у свідомості студента, передбачення тенденцій майбутнього, їхнє оцінювання з позицій інтересів студента, висунення однієї з можливостей як ідеального образу – мети), *саморегуляції* (орієнтація студента на успіх: у навчанні, у житті, у майбутній професійній діяльності), *неперервності* (ресурсно-орієнтоване навчання є багатограним і багатofакторним процесом, який не обмежується в часі, просторі, методах навчання, віковими межами та орієнтує студента на освіту упродовж усього життя), *індивідуалізації* (побудова індивідуальної освітньої траєкторії як персонального шляху реалізації особистісного потенціалу кожного студента чи викладача в освіті), *інтернаціоналізації* (забезпечення можливостей експорту та імпорту світових досягнень на ринку освітніх послуг), *доступності* (врахування особливостей розвитку студентів, відкидання зайвих засобів, методів та форм, які ускладнюють організацію процесу ресурсно-орієнтованого навчання), *раціоналізації* (спрощення процесу створення електронних освітніх ресурсів; орієнтація студентів на використання раціональних прийомів пошуку інформації, вдосконалення, покращення процесу побудови знань), *інформаційного підходу* (інформація є головним ресурсом науково-технічного та соціально-економічного розвитку, істотно впливає на прискорений розвиток науки, техніки і різних галузей господарства, відіграє значну роль у процесах освіти, культурного спілкування між людьми, а також в інших соціальних областях; процес навчання дисциплін комп'ютерного циклу є особливим, закріпленим у культурі способом оперування інформацією).

У концепції визначено *перспективні завдання* ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу в аграрних коледжах: мобільність процесу ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу має стати реальністю; системна організація розробки електронних освітніх ресурсів та їх впровадження з орієнтацією на мобільні пристрої; розширене та умотивоване використання електронних освітніх ресурсів; переорієнтація процесу навчання дисциплін комп'ютерного циклу в аграрних коледжах через залучення бібліотекарів до навчального процесу; трансформація бібліотеки в конструкцію "бібліотека+лабораторія"; побудова ефективної системи підвищення кваліфікації викладачів та бібліотекарів; розробка ефективного механізму залучення студентів до відвідування бібліотек та використання електронних бібліотек; розвиток співпраці з іншими аграрними коледжами та вищими навчальними закладами; розширення

взаємодії аграрних коледжів та вищих навчальних закладів через мережеве співробітництво; реалізація сучасних технологій обміну досвідом між педагогічними працівниками аграрних коледжів; оновлення змісту, засобів, методів, форм, педагогічних технологій ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу; створення оптимальних умов для втілення парадигми "освіта упродовж усього життя".

Окреслено *основні напрями* розвитку ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу в аграрних коледжах: вдосконалення форм, методів та засобів ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу; розробка науково-методичного забезпечення та електронних освітніх ресурсів; співпраця з іншими навчальними закладами та мережеве співробітництво.

У другому розділі **"Функціональна дидактична модель ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу студентів аграрних коледжів"** побудовано функціональну дидактичну модель ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу студентів аграрних коледжів, завдяки якій процес навчання дисциплін комп'ютерного циклу в аграрних коледжах буде здійснюватися відповідно до сучасних освітніх вимог.

Результатом осмислення й узагальнення теоретичного доробку вітчизняних і зарубіжних учених з питань організації ресурсно-орієнтованого навчання та власного багаторічного практичного досвіду стала розробка функціональної дидактичної моделі ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу студентів аграрних коледжів. Запропоновану модель утворюють *взаємопов'язані блоки*: концептуально-цільовий, блок реалізації та рефлексивно-аналітичний.

Для реалізації розробленої функціональної дидактичної моделі використано метод моделювання, який уможливив формалізувати уявлення про організацію ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу студентів в аграрних коледжах як цілісний процес, осмислити його мету, завдання й напрями їх вирішення.

У *концептуально-цільовому блоці* було враховано: мету, суть, завдання, розроблену концепцію ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу студентів аграрних коледжів; обґрунтовані в дисертації методологічні підходи щодо вирішення проблеми ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу студентів аграрних коледжів (ресурсний, акмеологічний, студентоцентрикований, компетентнісний, системний, проектний), які дають можливість оптимального досягнення мети розробленої моделі – впровадження ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу у навчально-виховний процес аграрних коледжів та досягнення його ефективності.

У *блоці реалізації ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу студентів аграрних коледжів* представлено дидактичні умови реалізації ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу студентів в аграрних коледжах, науково-методичне забезпечення ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу студентів аграрних коледжів як сукупність матеріалів, які відображають теоретичні основи забезпечення процесу ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного

циклу засобами загальної педагогіки, дидактики, методики, теорії управління та практичну реалізацію створення навчально-методичного забезпечення, що охоплює всі аспекти від теорії розроблення до практичних методик підготовки конкретних навчально-методичних матеріалів, а також відображено функціональні зв'язки досліджуваного феномена.

На підставі аналізу наукових праць (Д. Бьонштед, Д. Валенца, М. Ганафін, Дж. Келлер, Х. Неймі, Ж. Сміт-Отард, В. Биков, М. Гриньова, К. Гуз, А. Гуржій, Л. Карташова, В. Кухаренко, Н. Морзе, І. Осадченко, С. Семеріков) з'ясовано, що дієвим механізмом реалізаційного блоку є комплекс засобів, методів, форм ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу.

У дисертації засобами ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу розглядаються Диск Google та соціальні мережі. З'ясовано, що Диск Google та спеціально створені групи у соціальній мережі уможливають розробку навчально-методичного забезпечення ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу та сприяють підтримці групової взаємодії й інтерактивного спілкування викладачів і студентів з навчальною метою.

Аналіз праць (О. Бартків, Ш. Бобохуджаєв, В. Гриньова, М. Гриньова, Є. Дурманенко, С. Золотухіна, І. Осадченко, О. Пометун, О. Попова, З. Юлдашев, В. Ягоднікова) дозволив виокремити серед широкого спектру традиційних та інтерактивних методів навчання ті, які найбільш повно характеризують ресурсно-орієнтоване навчання дисциплін комп'ютерного циклу, сприяють реалізації його мети та завдань, і мають домінувати у процесі навчання дисциплін комп'ютерного циклу в аграрних коледжах – метод проектів та case-study.

Аналітичне осмислення наукових досліджень (А. Алексюк, В. Биков, А. Гаскелл, Е. Грін, В. Кухаренко, С. Мейрхан, В. Ортинський, К. Пітерс, О. Савченко, О. Співаковський, І. Сулейман, В. Царенко) дало можливість з'ясувати, що ресурсно-орієнтоване навчання дисциплін комп'ютерного циклу в аграрних коледжах відбувається під час лекцій, відеолекцій, практичних занять, вебінарів, які, у свою чергу, можуть бути бінарними, відкритими, а також при дистанційному та мобільному навчанні, що має свої особливості.

У дослідженні розкрито методику підготовки інформаційно-проблемної лекції при ресурсно-орієнтованому навчанні дисциплін комп'ютерного циклу, особливістю якої є розробка інформаційних матеріалів, власного конспекту викладача у вигляді ментальної карти. З'ясовано, що якість проведення лекцій забезпечується використанням спеціальних сервісів класу concept-mapping.

На підставі узагальнення й систематизації результатів наукових досліджень (В. Серов, Т. Смірнова, Л. Тавдгірдзе, Е. Грін, Д. Гіл, М. Ганафін) обґрунтовано перспективність використання відеолекцій і запропоновано методику їх створення (етапи, сценарій, технічні прийоми, відеозйомка, відеомонтаж), що уможливить формування потужного відеоресурсу, доступного усім бажаючим завдяки розміщенню на сервісі Youtube, за умови співпраці з іншими аграрними коледжами та освітніми установами, оскільки цей процес трудомісткий та потребує акумуляції кадрових, матеріально-технічних, фінансових ресурсів.

Практичне заняття з дисциплін комп'ютерного циклу розглядається як тренінг, що проводиться під керівництвом викладача-тьютора в комп'ютерній

лабораторії, спрямований на навчання прийомів роботи в програмних додатках у поєднанні з пошуком інформації в різних інформаційних ресурсах і подальшим її перетворенням та формування самостійної пізнавальної діяльності студентів.

З'ясовано, що сучасні інформаційно-комунікаційні технології та матеріально-технічні ресурси уможливають ввести у навчальний процес нову для аграрних коледжів форму навчання – вебінар, що забезпечить групову інтерактивну взаємодію тандему "студент-викладач" з допомогою використання сервісів Hangouts.google.com, соціальних мереж, Skype.

У дослідженні розкрито суть бінарних та відкритих занять як окремих форм ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу, що забезпечують дисемінацію педагогічного досвіду впровадження ресурсно-орієнтованого навчання.

Аналіз різних підходів до визначення суті дистанційного та мобільного навчання (А. Андреев, В. Биков, Л. Беннетт, Ю. Богачков, С. Вудлі, В. Дрейвс, Д. Кіген, В. Кухаренко, С. Мередіт, Є. Полат, А. Рахман, Р. Сейлхамер, О. Співаковський, І. Сулейман, Б. Чен, Ф. Четвінд, В. Ясулайтіс) дає підстави для висновку, що дистанційне та мобільне навчання є формами ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу.

Виявлено, що важливою складовою моделі є система науково-методичного забезпечення, яка сприятиме її ефективній реалізації. Виокремлено компоненти цієї системи: концептуально-цільовий, змістовий, контрольньо-оцінювальний, дисемінаційний та технологічний, кожен з яких складається з традиційних, електронних та Інтернет-ресурсів. Змістовий, контрольньо-оцінювальний, дисемінаційний компоненти містять навчально-методичне забезпечення ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу.

З метою виявлення динаміки рівнів ефективності ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу студентів аграрних коледжів у функціональну дидактичну модель включено **рефлексивно-аналітичний блок**, який передбачає здійснення педагогічного моніторингу, критеріально-оцінювальний апарат якого становлять такі критерії: *когнітивний, діяльнісно-результативний та саморегуляційний*. За кожним критерієм визначено 3 рівні: високий, середній та низький. Цей блок містить навчально-методичне забезпечення для контролю знань, умінь і навичок студентів (інформаційну систему тестування) та інформаційну систему "Електронний моніторинг навчально-методичної роботи" для викладачів.

Очікуваний результат при втіленні пропонованої моделі полягає у підвищенні ефективності ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу; підвищенні якості навчання дисциплін комп'ютерного циклу (якісного показника та абсолютної успішності); розвитку інформаційно-освітніх середовищ аграрних коледжів; дисемінації досвіду впровадження ресурсно-орієнтованого навчання.

Наочно-схематичне зображення функціональної дидактичної моделі подано на рис. 1.

У третьому розділі "Дидактичні умови ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу студентів аграрних коледжів" науково обґрунтовано умови реалізації процесу, розкрито потенціал використання педагогічних технологій, схарактеризовано інформаційно-освітнє середовище

аграрних коледжів як складову єдиного українського інформаційно-освітнього простору та окреслено тенденції його розвитку.

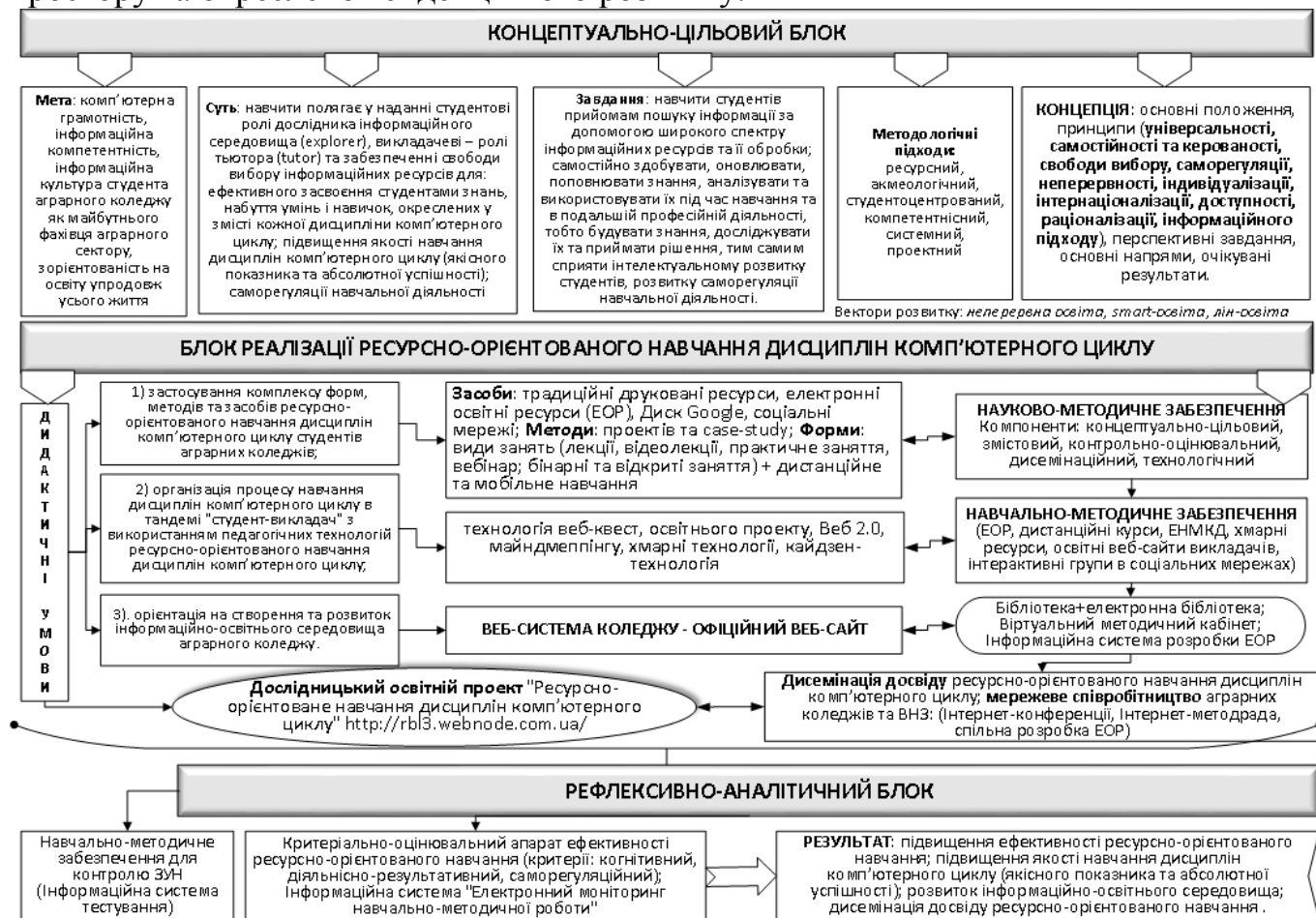

Рис. 1. Функціональна дидактична модель ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу студентів аграрних коледжів

На засадах аналізу педагогічної літератури, практичного досвіду вітчизняних та зарубіжних дослідників, окреслено дидактичні умови реалізації ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу студентів аграрних коледжів як науково обґрунтовані дії, види діяльності та процеси дидактичного змісту, які на дефініційно-узагальненому рівні презентовано у такому формулюванні: 1) застосування комплексу форм, методів та засобів ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу студентів аграрних коледжів; 2) організація процесу навчання дисциплін комп'ютерного циклу в тандемі "студент-викладач" з використанням педагогічних технологій ресурсно-орієнтованого навчання; 3) орієнтація на створення та розвиток інформаційно-освітнього середовища аграрного коледжу.

У дослідженні з'ясовано, що педагогічні технології ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу є оптимальними способами дій (досягнення мети), які забезпечують системну модель діяльності тандему "студент-викладач" у процесі впровадження такого навчання в аграрному коледжі.

У процесі наукового пошуку встановлено, що до них належать технології веб-квест, освітнього проєкту, Веб2.0, майндмепінгу, хмарні технології та кайдзен-технологія. Ці технології базуються на використанні визначених форм, методів та

засобів ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу в гармонійному поєднанні з традиційними.

У дисертації *веб-квест як педагогічна технологія* ресурсно-орієнтованого навчання трактується як сукупність методів та прийомів організації дослідницької діяльності, для виконання якої студенти здійснюють пошук інформації, використовуючи інтернет-ресурси з певною практичною метою; *технологія освітнього проекту* – як сукупність методів та прийомів організації навчання дисциплін комп'ютерного циклу в аграрних коледжах, яка передбачає комплексний характер діяльності всіх учасників навчального процесу з метою отримання освітнього продукту за певний проміжок часу; *технологія Веб 2.0* – як сукупність дидактичних установок, які визначають спеціальний набір і компоновку форм, методів, способів, прийомів навчання на базі сервісів Веб 2.0. *Технологія майндмепінгу* розуміється як сукупність методів та прийомів, застосовуваних у навчальному процесі, яка базується на використанні ментальних карт і дозволяє підвищити ефективність сприйняття навчального матеріалу, розв'язання завдань та прийняття рішень; *хмарні технології* – як змістовна техніка реалізації процесу ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу студентів аграрних коледжів, яка базується на використанні комп'ютерних ресурсів, Інтернету та on-line сервісів. *Кайдзен-технологія* розглядається як системний метод створення, застосування і визначення всього процесу навчання і засвоєння знань з урахуванням технічних і людських ресурсів та їх взаємодії, що ставить своїм завданням досягнення складних цілей, оптимізацію форм навчання, розвиває творчість як студентів, так і викладачів та приводить до запланованих результатів.

Аналіз потенціалу виокремлених педагогічних технологій виявив, що у процесі ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу вивчення теоретичного матеріалу та його ефективного засвоєння доцільно здійснювати з використанням технологій веб-квесту і майндмепінгу; набуття практичних навичок (виконання завдань у програмних додатках) – за допомогою технології освітнього проекту; кайдзен-технологія є загальною стратегією організації процесу ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу, а хмарні технології та Веб 2.0 – зручною організацією збереження даних, налаштування спільного доступу та обміну інформацією, здійснення віртуальних консультацій з викладачем, розробки навчально-методичного забезпечення.

Аналіз праць із проблеми дослідження (В. Биков, Г. Білецька, О. Буйницька, А. Гуржій, Р. Гуревич, І. Захарова, Ю. Караван, І. Шахіна) дає підстави для висновку, що інформаційно-освітнє середовище є дидактичним, психолого-педагогічним, комунікативним, матеріально-технічним забезпеченням навчального процесу. Інформаційно-освітні середовища аграрних коледжів утворюють єдиний інформаційно-освітній простір, побудований за допомогою інтеграції інформації на традиційних та електронних носіях, комп'ютерно-телекомунікаційних технологій взаємодії, що містить віртуальні бібліотеки, розподілені бази даних, оптимально структуроване науково-методичне забезпечення і розширений апарат дидактики, у якому діють принципи ресурсно-орієнтованого навчання.

Інформаційно-освітнє середовище аграрного коледжу розглядається у дисертації як педагогічна система, що об'єднує в собі кампус аграрного коледжу,

засоби управління навчальним процесом, педагогічні технології ресурсно-орієнтованого навчання, та забезпечує формування інтелектуально-розвиненої соціально-значущої творчої особистості, що володіє необхідним рівнем професійних знань, умінь і навичок для успішного життя і майбутньої професійної діяльності в інформаційному суспільстві.

Окреслено дидактичні засоби управління процесом ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу: традиційні засоби навчання, інформаційні системи електронного навчання, контролю знань та розробки електронних освітніх ресурсів, що дає підстави розглядати інформаційно-освітнє середовище як потужний дидактичний ресурс для ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу студентів аграрних коледжів.

За результатами аналізу теоретико-методичних джерел (В. Биков, Р. Гуревич, А. Гуржій, С. Жуковська, Л. Карташова, Л. Краєва, М. Хоменко, Л. Яцків) виявлено такі загальні тенденції розвитку інформаційно-освітніх середовищ аграрних коледжів: необхідність модернізації аграрної освіти у напрямі ґрунтовної підготовки майбутнього фахівця аграрного сектору до діяльності в інформаційному суспільстві через посилення значущості дисциплін комп'ютерного циклу (до навчальних планів вводяться нові дисципліни з компоненту "Інформаційно-комунікаційні технології в галузях"); установка на вдосконалення форм, методів та засобів ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу відповідно до світових освітніх процесів; стійка орієнтація на формування інформаційно-освітніх середовищ аграрних коледжів як відкритого навчального середовища.

На підставі аналізу наукової літератури (В. Блінов, Г. Єльнікова, Т. Лукіна, Ю. Машбиць, І. Тодорова, Н. Хацаюк, Л. Чайка) встановлено, що *ефективність ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу* є співвідношенням *основної мети* ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу (формування комп'ютерної грамотності, інформаційної компетентності, інформаційної культури, самостійної пізнавальної діяльності студентів, орієнтація студентів на освіту упродовж усього життя) з *кінцевою метою* (підвищення якості навчання дисциплін комп'ютерного циклу: якісного показника та абсолютної успішності) та з *перспективною метою* (підвищення якості й ефективності навчально-виховного процесу в аграрних коледжах у цілому, розвиток особистості викладача та студента, їх саморегуляції). Ефективність ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу значною мірою залежить від змісту навчання, який визначається програмою кожної дисципліни, науково-методичним забезпеченням та визначеними дидактичними умовами.

Науково обґрунтовано *критерії* ефективності ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу, які мають двоїстий характер, оскільки стосуються і студентів, і викладачів, які втілюватимуть концепцію ресурсно-орієнтованого навчання у життя: *когнітивний* (система знань, якими повинен володіти *викладач*, щоб впроваджувати ресурсно-орієнтоване навчання, та системою знань, яку повинен опанувати *студент* при вивченні конкретної дисципліни комп'ютерного циклу), *діяльнісно-результативний* (здатність викладача дисциплін комп'ютерного циклу до реального впровадження ресурсно-орієнтованого навчання та адекватного оцінювання власних результатів роботи; здатність студента до

реального процесу ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу та адекватного оцінювання власних результатів навчання) та *саморегуляційний* (вміння викладача та студента бачити кінцеву мету діяльності, самостійно знаходити оптимальні шляхи її досягнення і домагатися її здійснення).

У четвертому розділі "Експериментальна перевірка функціональної дидактичної моделі ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу" розкрито процедуру підготовки й проведення педагогічного експерименту, який передбачав експериментальну перевірку функціональної дидактичної моделі ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу студентів аграрних коледжів; проаналізовано результати педагогічного експерименту.

Гіпотезу дослідження було перевірено шляхом проведення педагогічного експерименту, який було розпочато у 2011-2012 навчальному році і здійснено впродовж п'яти років (до 2016 включно) на базі 11 аграрних коледжів восьми областей України: Полтавська, Тернопільська, Львівська, Івано-Франківська, Київська, Рівненська, Чернігівська, Херсонська. У педагогічному експерименті брали участь 30 викладачів та 493 студенти, із яких до експериментальної групи входило 240 студентів, до контрольної – 253 студенти.

Підготовка до педагогічного експерименту передбачала здійснення ряду практичних заходів: аналіз стану навчання дисциплін комп'ютерного циклу в аграрних коледжах та якості навчання студентів (контрольні зрізи знань у студентських групах; оцінювання навчально-методичної роботи викладача за допомогою інформаційної системи "Електронний моніторинг навчально-методичної роботи"); розробку концепції ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу; вибір експериментальних (ЕГ) і контрольних груп (КГ); ознайомлення викладачів дисциплін комп'ютерного циклу з темою, гіпотезою, завданням дослідження; розробку функціональної дидактичної моделі, обґрунтування дидактичних умов ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу; опис змісту дослідницького освітнього проекту "Ресурсно-орієнтоване навчання дисциплін комп'ютерного циклу" та науково-методичного забезпечення.

Процедура оцінювання ефективності ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу включала: оцінювання показників якості навчання студентів, ефективності навчальних занять при ресурсно-орієнтованому навчанні, оцінювання навчально-методичної роботи викладача, визначення рівнів ефективності ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу за критеріями та рівня діяльності аграрних коледжів у напрямі впровадження ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу.

Рівні ефективності ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу студентів аграрних коледжів, як засвідчив констатувальний експеримент, за когнітивним, діяльнісно-результативним та саморегуляційним критеріями в КГ та ЕГ розподілилися приблизно однаково. Найбільший відсоток низького рівня спостерігається за саморегуляційним критерієм, що свідчить про те, що більшість студентів не уміють керувати своєю навчальною діяльністю та організувати самостійну роботу, не здатні самостійно перетворювати

інформаційне середовище, знаходити й обробляти інформацію, не уміють володіти собою, не здійснюють самоконтроль та самоаналіз навчальної діяльності.

На констатувальному етапі експерименту у процесі діагностики рівнів навчально-методичної роботи викладачів дисциплін комп'ютерного циклу аграрних коледжів (30 викладачів) виявлено, що мають бездіяльнісний рівень навчально-методичної роботи 6,67% викладачів, критичний – 10%, допустимий – 76,66%, оптимальний – 6,67%. Загалом рівень навчально-методичної роботи викладачів, які брали участь в педагогічному експерименті, характеризується як допустимий.

Формувальний етап педагогічного експерименту передбачав експериментальну перевірку гіпотези, апробацію обґрунтованої функціональної дидактичної моделі ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу студентів аграрних коледжів, аналіз контрольних зрізів, підготовку навчально-методичного забезпечення; було акцентовано увагу на розробці електронних освітніх ресурсів, мережевому співробітництві аграрних коледжів з іншими навчальними закладами, дисемінації педагогічного досвіду впровадження ресурсно-орієнтованого навчання.

Апробаційна діяльність імплементації задекларованої у *концептуально-цільовому блоці моделі* концепції ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу студентів аграрних коледжів передбачала роботу з викладачами, метою якої було ознайомлення їх з метою, завданнями, концепцією ресурсно-орієнтованого навчання, підготовка до впровадження ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу.

Апробація *блоку реалізації ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу студентів аграрних коледжів* здійснювалася у рамках дослідницького освітнього проекту "Ресурсно-орієнтоване навчання дисциплін комп'ютерного циклу". На цьому етапі було організовано співпрацю з бібліотеками і бібліотекарями, які були залучені на допомогу студентам у процесі пошуку інформації при роботі з друкованими та електронними ресурсами; проведено майстер-класи та семінари-аукціони педагогічних ідей як у коледжах, так і в Державній установі "Науково-методичний центр інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності вищих навчальних закладів "Агроосвіта".

Активізовано діяльність Лабораторії по створенню електронних засобів навчання, розроблено навчально-методичне забезпечення ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу, зокрема, такі електронні освітні ресурси для розвитку інформаційно-освітнього середовища аграрних коледжів: Електронний навчальний ресурс "Інформатика+"; Електронний навчальний контент "ІТ-освіта"; Хмарний ресурс з дисциплін комп'ютерного циклу на Диску Google, який містить електронні навчально-методичні комплекси з таких дисциплін: "Інформатика та комп'ютерна техніка: ресурсно-орієнтоване навчання", "Електронна комерція", "Офісні системи та електронний документообіг", "Комп'ютерні технології в юридичній діяльності", "Інформаційні системи і технології в оціночній діяльності", "Інформаційні системи і технології у фінансово-кредитних установах", "Економічна кібернетика"; інтерактивні групи Вконтакті: "Вивчаємо інформатику", "Економічна кібернетика", Гурток "Вірус"; дистанційні курси на платформі sites.google.com: "Економічна кібернетика", "Інтернет-технології в інформаційній діяльності",

"Електронна комерція"; "Інформатика та комп'ютерна техніка", "Основи алгоритмізації та програмування"; Інформаційний ресурс "Методична скарбничка"; Віртуальний методичний кабінет на Google+; сайт проекту "Ресурсно-орієнтоване навчання: методичний портал".

Організовано та проведено 5 всеукраїнських науково-практичних Інтернет-конференцій: "Інформаційне суспільство XXI століття: культура, освіта, цивілізація", "Фізика та астрономія. Методика викладання у сучасних умовах", "Наукова дискусія: традиції та інновації сучасної освіти", "Інформаційне суспільство: глобальний та національний виміри змін", "Ресурсно-орієнтоване навчання у вищій школі: проблеми, досвід, перспективи".

Реалізовано освітній проект "Інтернет-методрада як інструмент відкритого ефективного співробітництва з проблем методики викладання у ВНЗ I-II рівнів акредитації". Зініційовано та проведено всеукраїнський конкурс на кращий веб-сайт серед аграрних ВНЗ I-II рівнів акредитації.

Розроблено інформаційну систему "Електронний моніторинг навчально-методичної роботи" з автоматизованою системою прогнозування; впроваджено інтегровану інформаційну систему "Електронні освітні ресурси".

Визначено та рекомендовано до використання такі інформаційні системи програмних додатків і сервісів для розробки електронних освітніх ресурсів: інформаційні системи пакету Microsoft Office (Microsoft Word, Microsoft PowerPoint, Microsoft FrontPage); спеціальні інформаційні системи (SunRay BookEditor, Dr.Explain, Exelearning, Constructor Electronic books 1.1.3, easyQuizzy); інформаційні системи хмарного сервісу drive.google.com; інформаційні системи безкоштовного хостингу sites.google.com, webnode.com.ua, jimdo.com; соціальні мережі Google+ та Вконтакті. Для розробки офіційних сайтів коледжів запропоновано використання інформаційної системи WordPress.

Оцінювання проекту після завершення формуального експерименту було здійснено методом експертних оцінок. У цілому експерти позитивно оцінили необхідність впровадження ресурсно-орієнтованого навчання та здійснили оцінку того, наскільки відповідає дійсності реалізація кожного з визначених завдань у проекті. Отриманий у результаті коефіцієнт конкордації та його статистична перевірка засвідчили, що узгодженість думок експертів є значимою.

Для оцінювання якості визначених дидактичних умов використано кваліметричні моделі Г. Єльнікової. Якщо на констатувальному етапі рівень діяльності аграрних коледжів у напрямі впровадження ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу виявився критичним, то після формуального експерименту цей рівень став допустимим. У коледжах, які брали участь у педагогічному експерименті, навчання дисциплін комп'ютерного циклу здійснюється з урахуванням сучасних засобів, методів, форм, педагогічних технологій ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу, а також здійснюється розвиток інформаційно-освітніх середовищ аграрних коледжів, що підтверджує ефективність розробленої функціональної дидактичної моделі.

Експериментальна перевірка з метою виявлення динаміки рівнів ефективності ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу студентів аграрних коледжів й аналіз впливу визначених дидактичних умов на ефективність

ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу забезпечувалася *рефлексивно-аналітичним блоком* моделі, який передбачав здійснення педагогічного моніторингу.

Для оцінювання якості навчання дисциплін комп'ютерного циклу студентів в аграрних коледжах було застосовано інформаційну систему тестування та комплексні практичні завдання з кожної дисципліни. Результати моніторингу засвідчили, що показники якості навчання студентів покращилися. При цьому зміни відбулися в обох групах (якісний показник в КГ зріс на 1,41%, а в ЕГ – на 7,62%, абсолютна успішність в КГ знизилася на 0,31%, а в ЕГ зросла на 7,74%), так як студенти КГ також користувалися різноманітними інформаційними ресурсами, які впроваджувалися в ЕГ коледжів, оскільки більшість з цих ресурсів доступні через Інтернет, а інформаційно-освітні середовища аграрних коледжів є відкритими. Це свідчить про дієвість запропонованої моделі як вимоги часу.

Після проведення формульовального етапу експерименту результати ефективності ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу студентів аграрних коледжів виявилися наступними: за *когнітивним критерієм* значення високого рівня в КГ збільшилося лише на 0,4%, а в ЕГ – на 3,75%, середнього рівня в КГ зменшилося на 3,16%, а в ЕГ збільшилося на 6,26%, низького рівня в КГ збільшилося на 2,77%, а в ЕГ зменшилося на 10%; за *діяльнісно-результативним критерієм*: значення високого рівня в КГ збільшилося на 9,88%, в ЕГ – на 10,83%, середнього рівня в КГ збільшилося на 14,23%, в ЕГ – на 12,92%, низького рівня в КГ зменшилося на 24,11%, в ЕГ – на 23,75%; за *саморегуляційним критерієм* значення високого рівня в КГ зменшилося на 1,19%, а в ЕГ збільшилося на 6,25%, середнього рівня в КГ збільшилося на 1,58%, а в ЕГ збільшилося на 39,17%, низького рівня в КГ зменшилося на 0,4%, а в ЕГ зменшилося на 45,42% (таблиця 1).

Таблиця 1

Ефективність ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу студентів аграрних коледжів за критеріями (констатувальний та формульовальний етапи експерименту)

Критерії	Рівні	Констатувальний				Формульовальний			
		КГ		ЕГ		КГ%		ЕГ	
		чол	%	чол	%	чол	%	чол	%
Когнітивний	<i>Високий</i>	45	17,79	39	16,25	46	18,18	48	20,00
	<i>Середній</i>	156	61,66	147	61,25	148	58,50	162	67,50
	<i>Низький</i>	52	20,55	54	22,50	59	23,32	30	12,50
Діяльнісно-результативний	<i>Високий</i>	62	24,51	65	27,08	87	34,39	91	37,92
	<i>Середній</i>	76	30,04	79	32,92	112	44,27	110	45,83
	<i>Низький</i>	115	45,45	96	40,00	54	21,34	39	16,25
Саморегуляційний	<i>Високий</i>	15	5,93	12	5,00	12	4,74	27	11,25
	<i>Середній</i>	67	26,48	62	25,83	71	28,06	156	65,00
	<i>Низький</i>	171	67,59	166	69,17	170	67,19	57	23,75

Статистична перевірка результатів експерименту засвідчила, що показники отриманих значень стабільно й рівномірно зростатимуть від низького рівня до високого, а величина вірогідності апроксимації $R2 = 1$ підтвердила надійність прогнозу.

Оцінювання самостійної пізнавальної діяльності студентів, здійснене на основі виконання студентами мережного проекту при впровадженні мобільного навчання як форми ресурсно-орієнтованого навчання (у період вимушених канікул), результатом якого є веб-портфоліо, теж засвідчило позитивну динаміку: середній бал успішності студентів в КГ становив 3,42, а в ЕГ – 4,36 (за п'ятибальною системою оцінювання). Це свідчить про те, що самостійна групова робота над мережним проектом більше зацікавила студентів та принесла якісніші результати: в студентів сформувалися уміння пошуку інформації та ефективної роботи з нею з метою використання результатів цієї роботи для вирішення завдань; уміння аналізувати власну навчальну діяльність та її результати; уміння приймати рішення.

Результати оцінювання навчально-методичної роботи викладачів дисциплін комп'ютерного циклу за допомогою інформаційної системи "Електронний моніторинг навчально-методичної роботи" після формульованого експерименту показали, що 46,67% викладачів мають допустимий, 53,33% – оптимальний рівень навчально-методичної роботи.

Оцінювання ефективності навчальних занять при ресурсно-орієнтованому навчанні дисциплін комп'ютерного циклу виявило, що ефективність лекції зросла на 8,09%, практичного заняття – на 8,91%, бінарного практичного заняття – на 12%, відкритої лекції – на 14,18%.

Тестування викладачів дисциплін комп'ютерного циклу з метою визначення їх ставлення до ресурсно-орієнтованого навчання засвідчило позитивне ставлення усіх викладачів, які брали участь у педагогічному експерименті, до ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу.

Реалізація функціональної дидактичної моделі ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу студентів аграрних коледжів у процесі впровадження дослідницького освітнього проекту продемонструвала не лише дидактичну ефективність ресурсно-орієнтованого навчання, але й економічну, оскільки розвиток інформаційно-освітніх середовищ аграрних коледжів здійснювався шляхом розробки електронних освітніх ресурсів, що уможливило зекономити витрати коледжів на придбання друкованих ресурсів (підручників, посібників). Усереднення результатів обчислення показників економічної ефективності при розробці електронних освітніх ресурсів дали підстави для висновку, що витрати Аграрного коледжу управління і права Полтавської державної аграрної академії на навчально-методичне забезпечення процесу навчання дисциплін комп'ютерного циклу зменшилися майже у 8 разів (7,7). Це дало можливість спрогнозувати подальше позитивне зменшення витрат коледжу за умови орієнтації на створення та розвиток його інформаційно-освітнього середовища шляхом розробки і впровадження електронних освітніх ресурсів з інших дисциплін.

Отримані результати формульованого етапу експерименту репрезентували позитивну динаміку навчання студентів аграрних коледжів: якісний показник зріс на 3,9%, а абсолютна успішність студентів – на 4,6%. Це дає підстави для висновку, що

реалізація функціональної дидактичної моделі ресурсно-орієнтованого навчання забезпечить підвищення якості роботи студентів не лише з дисциплін комп'ютерного циклу, але й з усіх інших. Це стане підґрунтям відповідно нового рівня організації навчально-виховного процесу в аграрних коледжах у цілому.

Проведений формувальний експеримент підтвердив гіпотезу дослідження, яка ґрунтувалася на припущенні, що ресурсно-орієнтоване навчання дисциплін комп'ютерного циклу студентів аграрних коледжів буде ефективним за умови впровадження функціональної дидактичної моделі, здатної забезпечити підвищення якості навчання дисциплін комп'ютерного циклу та якісно новий рівень організації навчально-виховного процесу в аграрних коледжах у цілому. Виявлено, що за умови розвитку інформаційно-освітнього середовища аграрного коледжу впровадження ресурсно-орієнтованого навчання буде економічно вигідним.

Дані, одержані у результаті експерименту, були піддані статистичній обробці (критерій однорідності Пірсона χ^2) і уможливають зробити висновок, що ефект змін обумовлений застосуванням функціональної дидактичної моделі ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу студентів аграрних коледжів, запропонованої у дисертації.

ВИСНОВКИ

Узагальнення результатів теоретичного пошуку та експериментальної роботи дозволяють зробити такі **висновки**:

1. Досліджуючи стан розробленості проблеми ресурсно-орієнтованого навчання у вітчизняній і зарубіжній педагогічній теорії та практиці, висвітлений у науково-методичних працях учених і педагогів із таких країн, як Австралія, Австрія, Великобританія, Ірландія, Канада, Китай, Німеччина, Норвегія, Сінгапур, США, Тайвань, Україна, Швеція, Швейцарія, Фінляндія, які обґрунтовують педагогічну та економічну доцільність впровадження ресурсно-орієнтованого навчання студентів, з'ясовано, що у вітчизняній дидактиці використовується термін "ресурсний підхід" до навчання. Під ним розуміють сукупність умов і засобів, необхідних для реалізації потенційних можливостей кожного студента.

Зарубіжна педагогіка оперує поняттям "ресурсно-орієнтоване навчання", яке тлумачиться з різних точок зору, оскільки загальноприйнятого визначення у науковій літературі не існує. Феномен ресурсно-орієнтованого навчання розглядається як процес, який забезпечує студентам полегшення доступу до інформації і базується на використанні різноманітних зовнішніх ресурсів, головними з яких є інформаційні ресурси, та електронному навчанні на базі сучасних мережних технологій із застосуванням ресурсно-орієнтованих систем – електронних та онлайн-навчальних ресурсів. Специфічною ознакою ресурсно-орієнтованого навчання є залучення бібліотекарів до навчального процесу, роль яких трансформується до педагога-бібліотекаря ("*teacher-librarian*"), здатного допомогти в організації самостійної роботи студентів, в пошуку інформації та здобуванні знань. Ресурсно-орієнтоване навчання розглядається як перспективний напрям у розвитку неперервної освіти, який забезпечує розвиток особистості, освітніх процесів (освітніх програм) і навчальних закладів.

2. На підставі комплексного аналізу наукової літератури розкрито провідні дефініції дослідження: "дисципліни комп'ютерного циклу в аграрних коледжах", "ресурсно-орієнтоване навчання дисциплін комп'ютерного циклу студентів аграрних коледжів", його мету, суть та завдання, а також поняття інформаційно-освітнього середовища аграрного коледжу, ефективності ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу.

З'ясовано, що ресурсно-орієнтоване навчання дисциплін комп'ютерного циклу студентів аграрних коледжів є цілісним динамічним процесом організації і стимулювання самостійної пізнавальної діяльності студентів із оволодіння навичками активного перетворення інформаційного середовища, засвоєння студентами знань із галузі інформатики й інформаційно-комунікаційних технологій з урахуванням інформаційних потреб аграрного виробництва, який передбачає оптимальне використання тандемом "студент-викладач" інформаційних ресурсів.

3. Розроблено та науково обґрунтовано концепцію ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу студентів в аграрних коледжах, яка складається з основних положень (мети, суті, завдань); принципів (універсальності, самостійності та керованості, свободи вибору, саморегуляції, неперервності, індивідуалізації, інтернаціоналізації, доступності, раціоналізації, інформаційного підходу); перспективних завдань; основних напрямів розвитку ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу в аграрних коледжах та очікуваних результатів.

4. З урахуванням концепції ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу студентів в аграрних коледжах, методологічних підходів (ресурсного, акмеологічного, студентоцентрованого, компетентнісного, системного, проектного) розроблено функціональну дидактичну модель ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу студентів аграрних коледжів, яка складається із трьох блоків: концептуально-цільового, блоку реалізації та рефлексивно-аналітичного.

Концептуально-цільовий блок включає дидактичні основи ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу студентів аграрних коледжів (мету, суть, завдання, принципи), які відображені у концепції ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу студентів аграрних коледжів.

Блок реалізації ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу студентів аграрних коледжів позиціонується як єдність взаємопов'язаних складових: сукупності дидактичних умов, науково-методичного забезпечення ресурсно-орієнтованого навчання, дослідницького освітнього проекту "Ресурсно-орієнтоване навчання дисциплін комп'ютерного циклу", дисемінації досвіду ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу, мережевого співробітництва аграрних коледжів та вищих навчальних закладів.

Рефлексивно-аналітичний блок включає науково-методичне забезпечення для контролю, оцінювання, самоконтролю результатів навчання студентів при ресурсно-орієнтованому навчанні дисциплін комп'ютерного циклу, а також критеріально-оцінювальний апарат його ефективності.

5. Окреслено та науково обґрунтовано дидактичні умови реалізації ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу студентів аграрних коледжів: застосування комплексу форм, методів та засобів ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу студентів аграрних коледжів; організація процесу навчання дисциплін комп'ютерного циклу в тандемі "студент-викладач" з використанням педагогічних технологій ресурсно-орієнтованого навчання; орієнтація на створення та розвиток інформаційно-освітнього середовища аграрного коледжу.

6. Конкретизовано критерії (когнітивний, діяльнісно-результативний, саморегуляційний) та рівні ефективності ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу, що мають двоїстий характер, оскільки стосуються і студентів, і викладачів, які впроваджуватимуть функціональну дидактичну модель ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу у навчально-виховний процес аграрних коледжів.

7. Здійснено експериментальну перевірку функціональної дидактичної моделі ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу студентів аграрних коледжів за допомогою педагогічного експерименту, у процесі якого забезпечувалося впровадження дослідницького освітнього проекту "Ресурсно-орієнтоване навчання дисциплін комп'ютерного циклу".

Експериментальна перевірка функціональної дидактичної моделі й аналіз впливу визначених дидактичних умов на ефективність ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу засвідчили, що показники якості навчання студентів та рівень ефективності ресурсно-орієнтованого навчання покращилися. При цьому зміни відбулися в обох групах (КГ та ЕГ), так як студенти КГ теж користувалися різноманітними інформаційними та електронними освітніми ресурсами, які впроваджувалися в ЕГ коледжів, оскільки більшість з цих ресурсів доступні через Інтернет, а інформаційно-освітнє середовище аграрного коледжу є відкритим. Це свідчить про дієвість запропонованої функціональної дидактичної моделі ресурсно-орієнтованого навчання, оскільки вона сприяє підвищенню якості навчально-виховного процесу в коледжі у цілому.

Рівень діяльності аграрних коледжів у впровадженні ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу після формульованого експерименту виявився допустимим (на констатувальному – критичним). Тобто діяльність коледжів у цьому напрямі враховує вимоги сьогодення: використання нових інформаційно-комунікаційних технологій, педагогічні інновації, електронне навчання, посилення органічної єдності навчання і самонавчання, трансформацію ролі викладача, нову роль бібліотеки та бібліотекаря, створення передумов для освіти упродовж усього життя. Результати дослідження дають підстави вважати, що мети досягнуто, завдання реалізовано, положення загальної гіпотези та часткових припущень підтверджено.

8. Підготовлено і впроваджено в освітню практику аграрних коледжів навчально-методичне забезпечення ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу: електронні освітні ресурси (посібники, навчально-методичні комплекси дисциплін, дистанційні курси, інтерактивні групи в соціальних мережах, освітні веб-сайти викладачів), інформаційний ресурс "Методична скарбничка", веб-

сайт дослідницького освітнього проекту "Ресурсно-орієнтоване навчання: методичний портал".

Проведене дослідження не вичерпує усіх аспектів визначеної проблеми. Одержані теоретичні й практичні результати становлять основу для подальшого вивчення проблеми в аспекті виявлення специфіки способів організації ефективної співпраці з бібліотеками, з іншими навчальними закладами через мережеве співробітництво при впровадженні ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу, методів та засобів розвитку інформаційно-освітнього середовища аграрних коледжів, інтеграції у світовий інформаційний простір.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ ВІДОБРАЖЕНО В ТАКИХ ПУБЛІКАЦІЯХ:

I. Наукові праці, в яких опубліковані основні результати дисертації:

1. Кононец Н. В. Основи ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу (з досвіду аграрних коледжів) : Монографія / Н. В. Кононец. – Полтава : ПУЕТ, 2016. – 506 с.

2. Кононец Н. В. Оцінювання електронних підручників для індивідуалізації навчання студентів / Н. В. Кононец // Витоки педагогічної майстерності: зб. наук. пр. – Полтава : Вид-во ПНПУ ім. В. Г. Короленка, 2011. – Вип. 8 (1). – С. 172–176.

3. Кононец Н. В. Деякі аспекти структуризації та ергономіки навчального тексту для електронного підручника / М. В. Гриньова, Н. В. Кононец // Проблеми сучасного підручника: зб. наук. пр. – К. : Педагогічна думка, 2011.– Вип. 11.– С. 774–785.

4. Кононец Н. В. Принцип триєдності навчальних цілей під час створення електронного підручника / Н. В. Кононец // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2011. – № 5(93). – С. 28–32.

5. Кононец Н. В. Упровадження сучасних новітніх технологій навчання у навчальний процес аграрних коледжів / Н. В. Кононец, Л. М. Краєва // Нові технології навчання. – 2011.– Вип. 70.– С. 34–41.

6. Кононец Н. В. Педагогічні інновації вищої школи: ресурсно-орієнтоване навчання / Н. В. Кононец // Педагогічні науки : зб. наук. пр. – Полтава : Вид-во ПНПУ ім. В. Г. Короленка, 2012.– Вип. 54.– С. 76–80.

7. Кононец Н. В. Технологія веб-квест у контексті ресурсно-орієнтованого навчання студентів / Н. В. Кононец // Витоки педагогічної майстерності: зб. наук. пр. – Полтава : Вид-во ПНПУ ім. В. Г. Короленка, 2012. – Вип. 10. – С. 138–143.

8. Кононец Н. В. Електронний моніторинг навчально-методичної роботи при організації ресурсно-орієнтованого навчання в коледжі / Н. В. Кононец // Гуманітарний вісник ДВНЗ "Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди". Додаток 1 до Вип.27. Том VII (40): Тематичний випуск "Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору". – К. : Гнозис, 2012. – С. 607–618.

9. Кононец Н. В. Реалізація принципу науковості у процесі створення електронного підручника як засобу ресурсно-орієнтованого навчання / Н. В. Кононец // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. – Луганськ : ЛНУ імені Тараса Шевченка, 2013. – № 5 (264). – С. 28–35.
10. Кононец Н. В. Ресурсно-орієнтоване навчання інформатики в аграрному коледжі (цикл загальноосвітньої підготовки) / Н. В. Кононец // Вісник Черкаського національного університету. Серія : Педагогічні науки. – Черкаси : ЧНУ ім. Богдана Хмельницького, 2013. – Вип. №3 (256). – С. 48–52.
11. Кононец Н. В. Метод проектів при ресурсно-орієнтованому навчанні дисциплін комп'ютерного циклу студентів економічних спеціальностей аграрного коледжу / Н. В. Кононец // Наукові праці Донецького національного технічного університету. Серія : Педагогіка, психологія і соціологія. – Донецьк : ДВНЗ "ДонНТУ", 2013. – № 1 (13). – С. 113–117.
12. Кононец Н. В. Дистанційне навчання як форма ресурсно-орієнтованого навчання студентів заочного відділення / Н. В. Кононец // Гуманітарний вісник ДВНЗ "Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди". Додаток 1 до Вип. 29. Том II: Тематичний випуск "Міжнародні Челпанівські психолого-педагогічні читання". – К. : Гнозис, 2013. – С. 365–372.
13. Кононец Н. В. Інформаційно-освітнє середовище як дидактична основа для ресурсно-орієнтованого навчання студентів в аграрному коледжі / Н. В. Кононец // Витоки педагогічної майстерності: зб. наук. пр. – Полтава : Вид-во ПНПУ ім. В. Г. Короленка, 2013. – Вип. 12. – С. 129–135.
14. Кононец Н. В. Технологія майндмепінгу як педагогічна технологія ресурсно-орієнтованого навчання інформатики в коледжі / Н. В. Кононец // Наукові праці Донецького національного технічного університету. Серія : Педагогіка, психологія і соціологія. – Донецьк : ДВНЗ "ДонНТУ", 2013. – № 2 (14). – С. 125–131.
15. Кононец Н. В. Особливості проведення лекції при ресурсно-орієнтованому навчанні дисциплін комп'ютерного циклу / Н. В. Кононец // Гуманітарний вісник ДВНЗ "Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди". Додаток 1 до Вип. 31. Том IX (51): Тематичний випуск "Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору". – К. : Гнозис, 2013. – С. 294–305.
16. Кононец Н. В. Практическое занятие по информатике в контексте ресурсно-ориентированного обучения студентов / Н. В. Кононец // Фундаментальные исследования. – 2013. – № 11 (часть 3). – С. 540–545.
17. Кононец Н. В. Проблемы освоения ресурсно-ориентированного обучения студентов в аграрных колледжах и пути их разрешения / Н. В. Кононец // Оралдын ғылым жаршысы. – Уральск : ЖШС "Уралнаучкнига", 2013. – №7(55). – С. 5 – 15.
18. Кононец Н. В. Применение новейших средств обучения как дидактическая основа организации ресурсно-ориентированного обучения дисциплин компьютерного цикла в аграрном колледже / Н. В. Кононец // Вестник Академии знаний. – Краснодар : ООО "Академия знаний", 2013. – № 1 (4). – С. 96 – 100.

19. Кононец Н. В. Совершенствование конструирования и создания электронных учебников для ресурсно-ориентированного обучения студентов [Электронный ресурс] / Н. В. Кононец // Современные проблемы науки и образования. – 2013. – № 4. (Электронный журнал). – Режим доступа: www.science-education.ru/110-9916

20. Кононец Н. В. Принципы планирования самостоятельной работы студентов при ресурсно-ориентированном обучении дисциплинам компьютерного цикла / Н. В. Кононец // Альманах современной науки и образования. – Тамбов : Грамота, 2013. – № 10(77). – С. 86–91.

21. Кононец Н. В. Диск Google як засіб ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу в аграрних коледжах / Н. В. Кононец // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. – 2014. – № 1 (35). – С. 194–202.

22. Кононец Н. В. Портфоліо з інформатики як засіб контролю навчальної діяльності студента в процесі ресурсно-орієнтованого навчання / Н. В. Кононец // Науковий часопис Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова. Серія 2 : Комп'ютерно орієнтовані системи навчання : зб. наук. пр. – К. : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2014. – Вип. 14 (21). – С. 171–175.

23. Кононец Н. В. Упровадження ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу в аграрних коледжах / Н. В. Кононец // Педагогічний дискурс: зб. наук. пр. – Хмельницький : ХГПА, 2014. – Вип. 16. – С. 81–86.

24. Кононец Н. В. Бінарне заняття як форма ресурсно-орієнтованого навчання студентів / Н. В. Кононец // Проблеми підготовки сучасного вчителя: зб. наук. пр. Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. – Умань : ФОП Жовтий О.О., 2014. – Вип. 9. – Ч. 1. – С. 80–86.

25. Кононец Н. В. Хмарні технології як педагогічна технологія ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу / Н. В. Кононец // Гуманітарний вісник ДВНЗ "Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди". Додаток 4 до Вип.31. Том IV (12): Тематичний випуск "Міжнародні Челпанівські психолого-педагогічні читання". – К. : Гнозис, 2014. – С. 99–105.

26. Кононец Н. В. Dr.Explain як ефективний засіб створення електронних навчальних ресурсів для ресурсно-орієнтованого навчання / Н. В. Кононец // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2014. – № 6(118). – С. 35–40.

27. Кононец Н. В. Метод case-study як метод ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу / Н. В. Кононец // Гуманітарний вісник ДВНЗ "Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди". Додаток 5 до Вип. 31: Тематичний випуск "Проблеми емпіричних досліджень у психології". – К. : Гнозис, 2014. – С. 233–238.

28. Кононец Н. В. Технологія освітнього проекту як педагогічна технологія ресурсно-орієнтованого навчання / Н. В. Кононец // Витоки педагогічної майстерності: зб. наук. пр. – Полтава : Вид-во ПНПУ ім. В. Г. Короленка, 2014. – Вип. 14. – С. 136–144.

29. Кононец Н. В. Соціальні мережі як засіб ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу в аграрних коледжах / Н. В. Кононец // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2014. – № 1-4. – С. 79–89.

30. Кононец Н. В. Кайдзен-технологія як педагогічна технологія ресурсно-орієнтованого навчання / Н. В. Кононец // Гуманітарний вісник ДВНЗ "Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди". Додаток 1 до Вип.35, Том IX(60): Тематичний випуск "Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору". – К. : Гнозис, 2015. – С. 147–154.

31. Кононец Н. В. Поняття ресурсно-орієнтованого навчання у зарубіжній педагогічній практиці / Н. В. Кононец // Наукові записки. – Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2015. – Вип. 140. – С. 68–73.

32. Кононец Н. В. Педагогічні технології ресурсно-орієнтованого навчання студентів: технологія Веб2.0 / Н. В. Кононец // Витоки педагогічної майстерності: зб. наук. пр. – Полтава : Вид-во ПНПУ ім. В. Г. Короленка, 2015. – Вип. 15. – С. 129–134.

33. Кононец Н. В. Інформаційна система "Електронні засоби навчання" як ефективний інструмент організації ресурсно-орієнтованого навчання студентів / Н. В. Кононец // Гуманітарний вісник ДВНЗ "Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди". Додаток 1 до Вип.36, Том IV(64): Тематичний випуск "Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору". – К. : Гнозис, 2015. – С. 245–251.

34. Kononets N. Experience in implementing resource-based learning in Agrarian College of Management And Law Poltava State Agrarian Academy [Electronic resource] / N. Kononets // Turkish Online Journal of Distance Education-TOJDE. April 2015. ISSN 1302-6488. Vol. 16. Number: 2. Article 12. – P. 151–163. – Access mode: <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/tojde/article/view/5000109831>

35. Кононец Н. В. Веб-сайт як інформаційний ресурс навчального закладу – крок до якісної освіти / Н. В. Кононец // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2016. – № 1(129). – С. 21–26.

36. Kononets N. E-Learning in the Agrarian College of Management And Law of Poltava State Agrarian Academy: Approaches to Global Integration [Electronic resource] / N. Kononets // GLOKALde January 2016, ISSN 2148-7278, Volume: 2 Number: 1, Article 4 GLOKALde is official e-journal of Udeeewana – P. 71–90. – Access mode: <http://www.glokalde.com/pdf/issues/5/Article4.pdf>

II. Опубліковані праці апробаційного характеру:

37. Кононец Н. В. Ефективність індивідуалізації навчання студентів з використанням електронних підручників / Н. В. Кононец // Методика викладання природничих дисциплін у вищій школі. XVIII Каришинські читання : матер. міжнар. наук.-практ. конф. (26-27 травня 2011 р., м. Полтава). – Полтава : Астроя, 2011. – С. 235–237.

38. Кононец Н. В. З досвіду педагогічних інновацій в Аграрному коледжі управління і права Полтавської ДАА / Н. В. Кононец // Забезпечення сталого

розвитку аграрного сектора економіки: проблеми, пріоритети, перспективи : матер. міжнар. наук.-практ. конф. (25-27 жовтня 2011 р., м. Дніпропетровськ). – Дніпропетровськ : Друкарня ДДАУ, 2011. – Т3. – С. 53–54.

39. Кононец Н. В. Дидактичні аспекти контролю знань студентів засобом електронного підручника / Н. В. Кононец // Теоретичні та методичні основи організації здоров'язбережувального навчального середовища загальноосвітньої школи та ВНЗ : матер. міжнар. наук.-практ. конф. (14 квітня 2011 р., м. Полтава). – Полтава : ПНПУ ім. В. Г. Короленка, 2011. – Вип. 3. – С. 204–212.

40. Кононец Н. В. Особливості укладання навчальних посібників для студентів в умовах ресурсно-орієнтованого навчання / Н. В. Кононец // Програми наукової мобільності Європейського Союзу. Дії Марії Кюрі : матер. всеукр. семінару (26 грудня 2012 р., м. Полтава). – Київ-Полтава : Вид-во ПНПУ ім. В. Г. Короленка, 2012. – С. 51–52.

41. Кононец Н. В. Веб-квест як педагогічна технологія ресурсно-орієнтованого навчання інформатики / Н. В. Кононец // Moderní vymoženosti vědy – 2013 : Materiály IX mezinárodní vědecko-praktická conference (27 ledna – 05 února 2013 g., v. Praha). – Praha, 2013. – P. 12–16.

42. Кононец Н. В. Особливості організації індивідуальної роботи студента при ресурсно-орієнтованому навчанні у сучасному аграрному коледжі / Н. В. Кононец // Педагогіка А. С. Макаренка в полікультурному освітньому просторі : матер. міжнар. наук.-практ. конф. (12-14 березня 2013 р., м. Полтава). – Полтава : ПНПУ ім. В. Г. Короленка, 2013. – С. 70–71.

43. Кононец Н. В. Система работы преподавателя с информационными технологиями при ресурсно-ориентированном обучении дисциплин компьютерного цикла / Н. В. Кононец // Мир гуманитарного и естественнонаучного знания : матер. IV междунар. науч.-практ. конф. (20 февраля 2013 г., г. Краснодар). – Краснодар : "ООО Академия знаний", 2013. – С. 88–94.

44. Кононец Н. В. Открытое занятие в контексте ресурсно-ориентированного обучения информатики в аграрных колледжах / Н. В. Кононец // Найновите научни постижения : матер. за IX междунар. науч.-практ. конф. (17-25 март 2013 г., г. София). – София, "БялГРАД-БГ" ОДД. – Том 13. Педагогически науки. – С. 27–35.

45. Кононец Н. В. Вимоги до структури та змісту електронних підручників для ресурсно-орієнтованого навчання інформатики / Н. В. Кононец // Science – od teorii do praktyki : zbiór raportów naukowych (29-31 marzec 2013 r., m. Sopot) – Sopot, 2013. – P. 35–39.

46. Кононец Н. В. Засоби підготовки бібліотекарів коледжу до організації ресурсно-орієнтованого навчання інформатики в аграрному коледжі / Н. В. Кононец // Europejska nauka XXI wieka – 2013 : materiały IX Międzynarodowej naukowo-praktycznej konferencji (07-15 maja 2013 r., m. Przemyśl). – Przemyśl : Nauka i studia. – Vol. 14. Pedagogiczne nauki. – Str. 39–43.

47. Кононец Н. В. Підготовка викладачів аграрних коледжів до ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу / Н. В. Кононец // Методика викладання природничих дисциплін у вищій школі. ХХ Каришинські

читання : матер. міжнар. наук.-практ. конф. (29-30 травня 2013 р., м. Полтава). – Полтава : ПНПУ ім. В. Г. Короленка, 2013. – С. 161–163.

48. Кононец Н. В. Ресурсно-орієнтоване навчання студентів – шаг к непрерывному образованию / Н. В. Кононец // Возрасты образования: социальное и личностное измерения : матер. науч.-практ. конф. (23 октября 2013 г., г. Москва). – Москва : МГУ имени М. В. Ломоносова, 2013. – С. 27–29.

49. Кононец Н. В. Електронний навчальний ресурс "Інформатика+" як засіб ресурсно-орієнтованого навчання студентів [Електронний ресурс] / Н. В. Кононец // Інформаційні технології в навчальному процесі – 2013 : матер. наук.-практ. інтернет-конф. (16-20 грудня 2013 р., м. Чернігів) – Чернігів : ЧОІППО імені К. Д. Ушинського, 2013. – Режим доступу: http://ikt-cn.org/images/kononets_13.pdf

50. Кононец Н. В. Ресурсно-орієнтоване навчання – крок до якісної освіти в аграрному коледжі / Н. В. Кононец // Людина, природа, техніка у ХХІ столітті : матер. III міжнар. наук.-практ. конф. (21-22 листопада 2013 р., м. Полтава). – Полтава : ПДАА, 2013. – С. 71–74.

51. Кононец Н. В. Застосування хмарних обчислень для ресурсно-орієнтованого навчання інформатики / Н. В. Кононец // Wykształcenie i nauka bez granic – 2013 : materiały IX Międzynarodowej naukowo-praktycznej konferencji (7-15 grudnia 2013 r., m. Przemyśl). – Przemyśl : Nauka i studia. – Vol. 24. Pedagogiczne nauki. – Str. 94–100.

52. Кононец Н. В. Аспекти ресурсно-орієнтованого навчання в аграрному коледжі / Н. В. Кононец // Współczesna nauka. Nowe perspektywy : zbiór raportów naukowych (30 stycznia 2014 r., m. Warszawa) – Warszawa, 2014. – P. 69–74.

53. Кононец Н. В. Разработка электронных образовательных ресурсов для ресурсно-ориентированного обучения студентов / Н. В. Кононец // Współczesne tendencje w nauce i edukacje : zbiór raportów naukowych (27-28 luty 2014 r., m. Olsztyn). – Warszawa, 2014. – P. 84–94.

54. Кононец Н. В. Відеолекція як ефективна форма ресурсно-орієнтованого навчання студентів аграрних коледжів / Н. В. Кононец // Проблеми підготовки фахівців-аграріїв у навчальних закладах вищої та професійної освіти : матер. X всеукр. наук.-метод. конф. (26-27 березня 2014 р., м. Кам'янець-Подільський). – Кам'янець-Подільський : ФОП Сисин Я. І., 2014. – С. 407–411.

55. Кононец Н. В. Викладач у контексті ресурсно-орієнтованого навчання студентів / Н. В. Кононец // Теоретико-практична спадщина А. С. Макаренка в контексті євроінтеграційних тенденцій вітчизняної освіти : матер. XIII міжнар. наук.-практ. конф. (1-2 квітня 2014 р., м. Полтава). – Полтава : ПНПУ ім. В. Г. Короленка, 2014. – С. 45–46.

56. Кононец Н. В. Место учебника при ресурсно-ориентированном обучении студентов в аграрном колледже / Н. В. Кононец // Категория "социального" в современной педагогике и психологии : матер. II науч.-практ. конф. (заочной) с междунар. участием (2-3 апреля 2014 г., г. Ульяновск). – Ульяновск : SIMJET, 2014. – Ч. 1. – С. 439–445.

57. Кононец Н. В. Програма Eхelearning як засіб для створення електронних навчальних ресурсів [Електронний ресурс] / Н. В. Кононец // Інформаційне суспільство ХХІ століття: культура, освіта, цивілізація : матер. наук.-практ.

Інтернет-конф. (22-25 квітня 2014 р., м. Полтава). – Полтава : АКУП ПДАА, 2014. – С. 13–16. – Режим доступу: <http://acup.poltava.ua/files/zbirnuk%20XXI.pdf>

58. Кононец Н. В. Ресурсно-орієнтоване навчання при підготовці студентів юридичних спеціальностей в аграрному коледжі / Н. В. Кононец // Неперервна педагогічна освіта в Україні: стан, проблеми, перспективи : матер. всеукр. наук.-практ. конф. (22-23 травня 2014 р., м. Умань). – Умань : ФОП Жовтий, 2014. – С. 51–55.

59. Кононец Н. В. Розробка електронного підручника з фізики як освітній проект при вивченні дисциплін комп'ютерного циклу [Електронний ресурс] / Н. В. Кононец // Фізика та астрономія. Методика викладання у сучасних умовах : матер. наук.-метод. інтернет-конф. (22-25 вересня 2014 р., м. Полтава). – Полтава : АКУП ПДАА, 2014. – С. 21–26. – Режим доступу: <http://acup.poltava.ua/files/Zbirnuk.pdf>

60. Кононец Н. В. Ресурси бібліотек при ресурсно-орієнтованому навчанні дисциплін комп'ютерного циклу в коледжі [Електронний ресурс] / Н. В. Кононец // Наукова дискусія: традиції та інновації сучасної освіти : матер. наук.-практ. інтернет-конф. (24-27 листопада 2014 р., м. Полтава). – Полтава : АКУП ПДАА, 2014. – С. 93–99. – Режим доступу: <http://acup.poltava.ua/files/zbirnuk%20Nauk.pdf>

61. Кононец Н. В. Економічна ефективність розробки електронних засобів навчання в аграрних коледжах [Електронний ресурс] / М. Є. Рогоза, Н. В. Кононец // Економіка сьогодні: проблеми моделювання та управління : матер. IV всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. (15-17 грудня 2014 р., м. Полтава). – Полтава : ПУЕТ, 2014. – Режим доступу: <http://probl-model-ta-uprav.2x2forum.com/t12-topic>

62. Кононец Н. В. Програмна реалізація розрахунку економічної ефективності розробки електронних засобів навчання / Н. В. Кононец // Професійна свобода особистості у вимірах гуманістичної спадщини Антона Макаренка та Івана Зязюна : матер. XIV міжнар. наук.-практ. конф. (13 березня 2015 р., м. Полтава). – Полтава : ПНПУ ім. В. Г. Короленка, 2015. – С. 65–66.

63. Кононец Н. В. Створення дистанційних курсів для ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу в коледжі / Н. В. Кононец // Неперервна освіта в педагогічних ВНЗ: стан, проблеми, перспективи : матер. міжнар. інтернет-конф. (24 квітня 2015 р., м. Умань). – Умань : ФОП Жовтий О.О., 2015. – С. 55–58.

64. Кононец Н. В. Дидактичні ігри у соціальних мережах: "Дикий захід" [Електронний ресурс] / Н. В. Кононец // Інформаційне суспільство: глобальний та національний виміри змін : матер. наук.-практ. інтернет-конф. (25 травня 2015 р., м. Полтава). – Полтава : АКУП ПДАА, 2015. – Режим доступу: http://acup.poltava.ua/files/inf_sysp2015/Kononets.pdf

65. Кононец Н. В. Формування відкритого навчального середовища аграрних коледжів України для ресурсно-орієнтованого навчання студентів / Н. В. Кононец // Дидактика Яна Амоса Коменського: від минулого до сьогодення : матер. III міжнар. інтернет-конф. (6 листопада 2015 р., м. Умань). – Folia Comeniana: вісник Польсько-української наук.-дослід. лабораторії дидактики Я. А. Коменського. – Умань : ФОП Жовтий О.О., 2015. – С. 77–80.

66. Кононец Н. В. Алгоритмічна підготовка фахівців з економічної кібернетики у вищій школі [Електронний ресурс] / Н. В. Кононец // Економіка сьогодні: проблеми моделювання та управління : матер. V всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. (18-20 листопада 2015 р., м. Полтава). – Полтава : ПУЕТ, 2015. – Режим доступу: <http://economodupr.ukrainianforum.net/t25-topic>
67. Кононец Н. В. Підготовка викладача дисциплін комп'ютерного циклу до лекції: сучасний підхід / Н. В. Кононец // Conduct of modern science – 2015 : materials of the XI International scientific and practical conference (30 november - 7 december 2015 y., с. Sheffield). – Sheffield : Science and education LTD, 2015. – Vol. 13. Pedagogical sciences. – С. 87–90.
68. Кононец Н. В. Семінар-аукціон педагогічних ідей як засіб упровадження ресурсно-орієнтованого навчання студентів в аграрних коледжах / Н. В. Кононец // Людина, природа, техніка у ХХІ столітті : матер. V міжнар. наук.-практ. конф. (19-20 листопада 2015 р., м. Полтава). – Полтава : ФОП О. І. Кека, 2015. – С. 41–43.
69. Кононец Н. В. Концепція ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу [Електронний ресурс] / Н. В. Кононец // Ресурсно-орієнтоване навчання у вищій школі: проблеми, досвід, перспективи : матер. всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. (22-26 лютого 2016 р., м. Полтава). – Полтава : АКУП ПДАА, 2016. – С. 9–21. – Режим доступу: http://acup.poltava.ua/?page_id=1173

III. Опубліковані праці, які додатково відображають результати дисертаційного дослідження:

70. Кононец Н. В. Методичні рекомендації щодо створення електронних посібників для викладачів вищих аграрних навчальних закладів I–II рівнів акредитації [Електронний ресурс] / Н. В. Кононец. – 98 с. – 80 Min / 700 MB. – Немішаєве : Науково-методичний центр аграрної освіти, 2012. – (Бібліотека АКУП) – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM) ; 12 см. – Систем. вимоги: Pentium ; 32 Mb RAM ; Windows 95, 98, 2000, XP ; MS Word 97-2003. – Назва з контейнера.
71. Kononets N. Method of Preparation and Conduct Webinar in Informatics for Students of Agrarian College / N. Kononets // Теоретичні та прикладні аспекти інноватизації вищої професійної освіти : Міжнародна колективна монографія / [колектив авторів]. – Дніпродзержинськ : ДДТУ, 2013. – С. 385–395.
72. Кононец Н. В. Как создать электронный учебник: пособие по созданию электронных учебников для ресурсно-ориентированного обучения / Н. В. Кононец. – Saarbrücken, Deutschland : Palmarium Academic Publishing, 2014. – 128 с.
73. Кононец Н. В. Дослідницький освітній проект "Ресурсно-орієнтоване навчання дисциплін комп'ютерного циклу" / Н. В. Кононец // Організація навчально-виховного процесу. З досвіду роботи вищих навчальних закладів I–II рівнів акредитації. – К : Освіта, 2015. – Вип. № 19. – С. 346–368.

АНОТАЦІЇ

Кононец Н. В. Дидактичні основи ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу студентів аграрних коледжів. – На правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук зі спеціальності 13.00.09 – теорія навчання. – Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди МОН України. – Харків, 2017.

Дисертація є теоретико-експериментальним дослідженням дидактичних основ ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу студентів аграрних коледжів.

Ресурсно-орієнтоване навчання дисциплін комп'ютерного циклу студентів аграрних коледжів розглядається як цілісний динамічний процес організації і стимулювання самостійної пізнавальної діяльності студентів з оволодіння навичками активного перетворення інформаційного середовища, засвоєння студентами знань з галузі інформатики й інформаційно-комунікаційних технологій, який передбачає оптимальне використання тандемом "студент-викладач" інформаційних ресурсів.

Розроблено функціональну дидактичну модель ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу студентів аграрних коледжів, визначено дидактичні умови, критерії (когнітивний, діяльнісно-результативний та саморегуляційний) та рівні ефективності ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу, впроваджено дослідницький освітній проект "Ресурсно-орієнтоване навчання дисциплін комп'ютерного циклу".

Ключові слова: ресурсно-орієнтоване навчання, дисципліни комп'ютерного циклу, аграрний коледж, педагогічні технології, інформаційно-освітнє середовище, інформаційний ресурс, електронний освітній ресурс, концепція, дидактичні умови, модель.

Кононец Н. В. Дидактические основы ресурсно-ориентированного обучения дисциплинам компьютерного цикла студентов аграрных колледжей. – На правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени доктора педагогических наук по специальности 13.00.09 – теория обучения. – Харьковский национальный педагогический университет имени Г. С. Сковороды МОН Украины. – Харьков, 2017.

Диссертация является теоретико-экспериментальным исследованием дидактических основ ресурсно-ориентированного обучения дисциплин компьютерного цикла студентов аграрных колледжей.

В диссертации исследована проблема ресурсно-ориентированного обучения дисциплин компьютерного цикла студентов аграрных колледжей. Установлено, что ресурсно-ориентированное обучение дисциплин компьютерного цикла студентов аграрных колледжей – это целостный динамичный процесс организации и стимулирования самостоятельной познавательной деятельности студентов по овладению навыками активного преобразования информационной среды, усвоения

студентами знаний в области информатики и информационно-коммуникационных технологий, который предполагает оптимальное использование тандемом "студент-преподаватель" информационных ресурсов.

Предложена концепция ресурсно-ориентированного обучения дисциплин компьютерного цикла студентов аграрных колледжей. Выявлены и научно обоснованы принципы (универсальности, самостоятельности и управляемости, свободы выбора, саморегуляции, непрерывности, индивидуализации, интернационализации, доступности, рационализации, информационного подхода), дидактические условия ресурсно-ориентированного обучения дисциплин компьютерного цикла студентов аграрных колледжей: 1) применение комплекса средств, методов и форм ресурсно-ориентированного обучения дисциплинам компьютерного цикла студентов аграрных колледжей; 2) организация процесса обучения дисциплинам компьютерного цикла в тандеме "студент-преподаватель" с использованием педагогических технологий ресурсно-ориентированного обучения; 3). ориентация на создание и развитие информационно-образовательной среды аграрного колледжа.

Суть ресурсно-ориентированного обучения дисциплин компьютерного цикла в аграрных колледжах заключается в предоставлении студенту роли исследователя информационной среды (*explorer*), преподавателю – роли тьютора (*tutor*) и обеспечении свободы выбора информационных ресурсов для: эффективного усвоения студентами знаний, приобретения умений и навыков, очерченных в содержании каждой дисциплины компьютерного цикла; повышения качества обучения дисциплин компьютерного цикла (качественного показателя и абсолютной успеваемости); саморегуляции учебной деятельности (сформированности у студентов умений видеть конечную цель деятельности, самостоятельно находить пути ее достижения и добиваться осуществления).

Задачами ресурсно-ориентированного обучения дисциплин компьютерного цикла в аграрных колледжах являются: научить студентов приемам поиска информации с помощью широкого спектра информационных ресурсов и ее обработки; самостоятельно приобретать, обновлять, пополнять знания, анализировать и использовать их во время обучения и в дальнейшей профессиональной деятельности, то есть строить знания, исследовать их и принимать решения, тем самым способствовать интеллектуальному развитию студентов, развитию саморегуляции учебной деятельности.

Разработана функциональная дидактическая модель ресурсно-ориентированного обучения дисциплин компьютерного цикла студентов аграрных колледжей, состоящая из трех блоков: концептуально-целевого, блока реализации и рефлексивно-аналитического.

Внедрен исследовательский образовательный проект "Ресурсно-ориентированное обучение дисциплин компьютерного цикла", предусматривающий: использование средств, методов, форм, педагогических технологий ресурсно-ориентированного обучения дисциплин компьютерного цикла; развитие информационно-образовательных сред аграрных колледжей, активизацию педагогической деятельности тандема "студент-преподаватель"; распространение педагогического опыта преподавателей аграрных колледжей; разработку в аграрных

колледжах электронных образовательных ресурсов; сотрудничество с другими учебными заведениями и сетевое сотрудничество.

В исследовании определены критерии (когнитивный, деятельностно-результативный и саморегуляционный) и уровни (высокий, средний, низкий) эффективности ресурсно-ориентированного обучения дисциплин компьютерного цикла студентов аграрных колледжей.

Экспериментально доказана эффективность функциональной дидактической модели ресурсно-ориентированного обучения дисциплин компьютерного цикла студентов аграрных колледжей. Педагогический эксперимент показал, что показатели качества обучения студентов и уровень эффективности ресурсно-ориентированного обучения улучшились. При этом изменения произошли в обеих группах (КГ и ЭГ), так как студенты КГ тоже пользовались различными информационными и электронными образовательными ресурсами, которые внедрялись в ЭГ колледжей, поскольку большинство из этих ресурсов доступны через Интернет, а информационно-образовательная среда аграрного колледжа является открытой. Это свидетельствует о эффективности предложенной концепции и функциональной дидактической модели ресурсно-ориентированного обучения.

Ключевые слова: ресурсно-ориентированное обучение, дисциплины компьютерного цикла, аграрный колледж, педагогические технологии, информационно-образовательная среда, информационный ресурс, электронный образовательный ресурс, концепция, дидактические условия, модель.

Kononets N. V. Didactic bases of resource-based learning computer sciences cycle students of agrarian colleges. – Manuscript.

Thesis for a Doctor's Degree in Pedagogical Sciences, specialty 13.00.09 – Theory of Training. – H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogic University, Ministry of Education and Science of Ukraine. – Kharkiv, 2017.

The thesis is a theoretical and experimental study of didactic bases of resource-based learning computer sciences cycle students of agrarian colleges.

Resource-based learning computer sciences cycle students of agrarian colleges – a holistic and dynamic process of stimulating self-learning of students to master the skills of active transformation of the information environment, mastering knowledge of computer science and information and communication technology, which provides optimal use of tandem "student-teacher" information resources..

The functional didactic model of resource-based learning computer sciences cycle students of agrarian colleges teaching defined conditions, criteria (cognitive, action-effective and self-regulatory) levels of efficiency and resource-based learning computer sciences cycle. It developed and implemented an educational research project "Resource-based learning computer sciences cycle".

Key words: resource-based learning, computer sciences cycle, agrarian college, educational technology, information and learning environment, information resource, electronic educational resources, concept, didactic conditions, model.